

MASARYKOVA UNIVERZITA

Fakulta sociálních studií

Katedra politologie

Vedoucí práce: Mgr. Michal Pink, Ph.D.

Michael Tomáš (UČO 333150)

Politologie – Bezpečnostní a strategická studia

bakalářské studium

imatrikulační ročník 2008

Bakalářská práce

Volební geografie Belgického království v letech 1999 - 2010

Brno, Hradec Králové 2011

Prohlášení o autorství práce

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Volební geografie Belgického království v letech 1999 – 2010* vypracoval samostatně a použil jen zdroje uvedené v seznamu literatury.

V Brně, 9. 5. 2011

.....

Michael Tomáš

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu své práce Mgr. Michalu Pinkovi, Ph.D za vedení této práce a jeho cenné rady a připomínky. Také bych rád poděkoval své rodině a přítelkyni za to, že mi byli v těžkých chvílích mého vysokoškolského studia oporou.

Anotace:

Hlavním cílem bakalářské práce *Volební geografie Belgického království v letech 1999-2010* je definování oblastí se stabilní volební podporou pro belgické parlamentní strany. K výzkumu dochází ve dvou úrovních, ve federálních a regionálních volbách a to za pomoci volebních map.

Klíčová slova:

Volební geografie, Belgie, volby, Vlámsko, Valonsko

Abstract:

The main aim of this bachelor's thesis *Electoral geography of the Kingdom of Belgium in the period 1999-2010* is to define areas with a stable electoral support for the Belgian parliamentary party. The research takes place at two levels, in federal and regional elections and the electoral maps for help.

Keywords:

Electoral geography, Belgium, elections, Flanders, Wallonia

Obsah

Obsah.....	5
Počet znaků: 101 873	6
Úvod.....	7
2 Belgie	10
2.1 Základní údaje	10
2.2 Novodobá historie	10
2.3 Politický systém	12
3 Volební a stranický systém	13
3.1 Stranický systém	13
3.2 Volební systém.....	14
4 Politické strany Belgie	15
4.1 Vlámské strany.....	15
4.1.1 Christen-Democratisch en Vlaams (Křesťansko Demokratická Vlámská strana).....	15
4.1.2 Open Vlaamse Liberalen en Democraten (Otevřená Vlámská Liberální a Demokratická strana)	15
4.1.3 Socialistische Partij Anders (Jiná Socialistická strana).....	16
4.1.4 Groen! (Zelená!).....	17
4.1.5 Vlaams Belang (Vlámský zájem).....	18
4.1.6 Nieuw-Vlaamse Alliantie (Nová Vlámská Aliance)	20
4.1.7 Libertair, Direct, Democratisch (Liberální, Přímá, Demokratická)	21
4.1.8 Volksunie (Lidová Unie)	21
4.2 Valonské strany	22
4.1.1 Centre démocrate humaniste (Humanistické demokratické centrum)	22
4.1.2 Mouvement Réformateur (Reformní Hnutí)	23
4.1.3 Parti Socialiste (Socialistická Strana).....	24
4.1.4 Écologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales (Ecolo)	25
4.1.5 Parti populaire (Lidová Strana)	26
4.1.6 Le Front national (Národní fronta).....	26
5 Přehled voleb a jejich výsledků	27
5.1 Všeobecné volby	27
5.1.1 Všeobecné volby 1999	27
5.1.2 Všeobecné volby 2003	33

5.1.3	Všeobecné volby 2007	38
5.1.4	Všeobecné volby 2010	40
5.2	Regionální volby	42
5.2.1	Regionální Vlámské volby 1999	42
5.2.2	Regionální Vlámské volby 2004	43
5.2.3	Regionální Vlámské volby 2009	44
5.2.4	Regionální Valonské volby 1999	46
5.2.5	Regionální Valonské volby 2004	47
5.2.6	Regionální Valonské volby 2009	48
5.2.7	Regionální volby Brusel	49
6	Shrnutí.....	49
	Závěr.....	54
	Seznam literatury a internetových zdrojů.....	56
	Seznam zkratk	58
	Přílohy	59

Počet znaků: 101 873

Úvod

Naše bakalářská práce si klade za cíl prozkoumat volby, které se konaly v Belgickém království během let 1999 - 2010 z pohledu volební geografie. V tomto období se v Belgii uskutečnilo celkem sedm voleb¹, kterými se budeme v zabývat, dále v námi sledovaném časovém období, proběhly také třikrát volby do Evropského parlamentu, provinčních vlád, a dvakrát obecní volby. Tyto volby, zde nebudou dále zmiňovány².

Bude se zde jednat o dva různé druhy voleb, a to o volby celostátní do belgického parlamentu a volby do regionálních parlamentů. Regionální parlamenty jsou v Belgii celkem čtyři. Vlámský, Valonského regionu, regionu Brusel a pro německy hovořící komunitu. V naší práci se chceme zaměřit především na Vlámský a Valonský region, které tvoří většinu země. O zbývajících dvou se zmíníme pouze okrajově, jelikož pro naši práci nebudou tak důležité.

V tomto časovém období budou zkoumány všechny politické strany, které získaly od voličů mandát zasednout v celostátním, či regionálním parlamentu. Bude se jednat celkem o čtrnáct politických stran na úrovni belgického parlamentu, z toho, zdaleka ne všechny strany byli zastoupeny ve všech volebních obdobích. Ve volbách do regionálních parlamentů bude tento počet stran stejný, jelikož belgické parlamentní strany mají zastoupení i na regionální úrovni.

Ambicí naší práce není a ani nemůže být, vzhledem k jejímu rozsahu a účelu, zmapování komplexní problematiky volební geografie v belgickém království, ve všech dílčích aspektech. Proto se spokojíme pouze s krátkým představením zkoumané země a s charakteristikou stranického a volebního systému. Dále na to naváže popis jednotlivých parlamentních politických stran, kde bude zmíněna jejich historie, zaměření a úspěšnost v jednotlivých volbách. V poslední části dojde na samotnou volební geografii a zmapování všech námi zkoumaných voleb.

Cílem naší práce bude tedy objevení a deskripce oblastí, ve kterých se soustředí volební podpora jednotlivých parlamentních stran a kartelů. Zejména nám půjde o nalezení oblastí se stabilní volební podporou.

Práce bude rozdělena na čtyři hlavní kapitoly. Nejdříve se budeme věnovat samotné Belgii. Zde zmíníme základní údaje o zemi a o politickém systému, ovšem hlavní důraz bude

¹ V letech 1999, 2003, 2007 a 2010 do celostátního parlamentu a v letech 1999, 2004 a 2009 do regionálních parlamentů.

² Evropské a provinční volby proběhly v letech 1999, 2004 a 2009. Volby do obecních zastupitelstev se konaly v roce 2000 a 2006.

v této kapitole kladen na novodobou historii království, jelikož právě ta je důležitá k pochopení vztahu mezi Vlámským severem a frankofonním jihem. Tudíž i celého politického systému Belgie a rozložení voličstva.

Druhá kapitola bude zaměřena na volební a stranický systém.

Ve třetí části se již dostaneme k samotnému jádru práce. Bude se zde jednat o charakteristiku belgických politických stran, rozdělených zvlášť na Vlámské a Valonské, které v námi sledovaném období získaly alespoň jeden mandát a dostaly se do některého z parlamentů.

Čtvrtá a poslední kapitola bude již přímo zaměřena na samotnou volební geografii a na podporu jednotlivých politických stran. Ta, zde bude znázorněna pomocí volebních map. Volební mapy budou rozděleny na 208 belgických volebních krajů. V těchto jednotlivých krajích budou znázorněny a zkoumány zisky jednotlivých politických stran. Snahou zde bude, stejně jako v celé naší práci, objevení regionů s trvalou územní volební podporou a zmapování vývoju v jednotlivých volbách a hledání určitých vazeb mezi nimi.

„Volební geografie nám přináší informace o prostorovém rozmístění podpory jednotlivých politických stran a hnutí, které se o ni ucházejí v pravidelně se opakujících volbách.“ (Pink 2005:148) Volební geografie vychází z politické geografie a ve své práci, využívá prvky politologie, geografie, ale také i sociologie. Objevuje se již na počátku minulého století zejména v práci francouzského geografa Andrého Siegfrieda a ve Spojených státech v práci Carla Sauera. Tito dva muži jsou dnes považováni za zakladatele volební geografie ve světě. (Pink 2005) Na našem území došlo k etablování volební geografie pomocí prací Petra Jehličky a Lud'ka Sýkory. Z nichž nejznámější je jejich příspěvek ve sborníku České geografické společnosti (Jehlička-Sýkora 1991). Předmět zájmu volební geografie se dá vymezit těmito pěti okruhy:

- a) prostorová orientace voleb
- b) prostorová rozdílnost volebních výsledků a jejich důvody
- c) vliv okolí na rozhodování voliče
- d) prostorová diferenciací volebních výsledků
- e) prostorová variabilita moci a jejího výkonu

(Pink 2005)

Na základě výše uvedených informací je nyní nutné, zkonkretizovat cíle práce a postupy tzn., jak a jakým způsobem dojdeme k jejich zjištění.

Pro začátek je důležité vymezit, čemu a proč se budeme v naší práci věnovat. Bude se tedy jednat o analýzu parlamentních a regionálních voleb v letech 1999-2010 z pohledu

volební geografie. Bude se jednat pouze o volby do dolní komory parlamentu, tedy do federální poslanecké sněmovny a o volby do parlamentu provincií Brusel, Vlámsko a Valonsko. Záměrně jsme vynechaly volby do Senátu a jazykových společenství. Volby do Senátu probíhají ve stejném termínu jako volby do Poslanecké sněmovny, tudíž nepředpokládáme, že by zde docházelo k nějakým větším rozdílům v podpoře jednotlivých politických stran. Dalším důvodem je fakt, že Senát nemá v Belgii větší politický vliv, a proto není pro naši práci podstatný. Jazyková společenství nám v naší práci dostatečně nahrazují tři regiony, které z větší části územně společenství překrývají.

Výsledky těchto voleb budou zkoumány na úrovni volebních okresů, kterých se nachází v Belgii 208. Mohli bychom využít výsledky pouze na úrovni regionů, ale jednalo by se o přílišné zjednodušení práce. Takovéto výsledky se dají nalézt na internetových serverech zabývajících se volebními výsledky a jejich dostupnost tedy není složitá. Okresní úroveň nám také umožňuje proniknout hlouběji do podpory jednotlivých stran a leckdy se nám podaří zjistit, že vítězství určité strany v celém regionu, nemusí být tak jednoznačné jak se může na první pohled zdát. Úroveň volebních okresů nám dá lépe porozumět podpoře jednotlivých stran.

Sběr dat nutných pro naši práci bude probíhat z různých zdrojů. Analýzu odborné literatury využijeme pro položení teoretického základu práce, do kterého se řadí zejména první dvě kapitoly s obecnými informacemi o Belgii a volebním a stranickém systémem země. K získání informací o parlamentních stranách využijeme zejména oficiální stranické weby, články v odborných periodikách a literaturu. K vytvoření volebních map a zmapování volebních úspěchů jednotlivých stran budou využity belgické volební servery dostupné na internetových stránkách <http://www.ibzdgip.fgov.be> a <http://elections.belgium.be/>, jelikož právě zde jsou dostupné výsledky z jednotlivých okresů.

2 Belgie

2.1 Základní údaje

Belgické království, s hlavním městem Bruselem, se rozkládá v západní Evropě na rozloze 30 518 km². Počet obyvatel k roku 2009 byl 10 788 760 a země působí zvyšujícím se počtem obyvatel. Většina obyvatelstva se hlásí k římskokatolické církvi. Belgie je národnostně rozpolcená. Stát tvoří dvě hlavní jazykové komunity, a to Vlámové na severu a frankofonní Valoni na jihu. Nachází se zde i malá německy hovořící komunita při hranicích se Spolkovou republikou Německo (Belgie 2011). Tato problematika bude podrobněji vysvětlena níže, jelikož je to důležitá součást mé práce.

Hlavní město Belgie, Brusel, bývá někdy nazýváno jako hlavní město Evropy. Sídli zde množství evropských institucí velkého významu. Brusel je sídlem Severoatlantické aliance NATO a některých institucí³ Evropské unie.

Belgické království je od roku 1948 členem hospodářské unie Benelux, která se skládá z Belgie, Nizozemí a Lucemburska.

2.2 Novodobá historie⁴

V 60. let 20. století se v Belgii dostává do popředí konflikt dvou hlavních jazykových komunit, které v Belgii žijí. Těmi jsou Vlámové⁵ a Valoni⁶ plus malá německy hovořící komunita⁷. Největší rozpor panuje právě mezi Valony a Vlámami. Nedá se ovšem říci, že by se jednalo o konflikt nový. Tento spor prochází celou historií samostatné Belgie, a to z několika důvodů. Každá z jazykových skupin má blíže k jinému národu, má jinou historii nebo je jinak hospodářsky a průmyslově soběstačná.

Nejprve byli ovšem pro autonomii pouze Valoni. Již roku 1945 se na Valonském kongresu 486 z 1500 přítomných delegátů vyslovilo pro oddělení a připojení k Francii a asi polovina delegátů se přiklápěla k autonomii. Naopak Vlámské hnutí se nijak nevyjadřovalo a spíše stagnovalo. Když ovšem po sčítání obyvatelstva vyšlo najevo, že se zvyšuje počet frankofonního obyvatelstva, tak se Vlámská strana probudila. Roku 1954

³ Jedná se například o Evropskou komisi, Radu Evropské unie anebo Hospodářský a sociální výbor.

⁴ Tato kapitola vznikla dílčím přepracováním příslušných pasáží mé seminární práce Nová vlámská aliance (Belgie), která byla vytvořena na podzim 2010 do kurzu Systémy politických stran (POL 102).

⁵ Vlámové obývají severní část země, která se nazývá Flandry a hovoří vlastním jazykem vlámsštinou, který je hodně podobný sousední nizozemštině. Žije jich v Belgii větší počet než frankofonních Valonů a přesto byli v minulosti určitým způsobem diskriminováni, zejména z hlediska rovnosti jazyků, těchto dvou komunit. Právě proto se u nich vyskytuje větší míra separatismu.

⁶ Valoni žijí v jižní části země a hovoří francouzsky. „Valonské území, tj. jižní Belgie, bylo současně i hlavním centrem průmyslového rozvoje země.“ (Říchová 2009: 16)

⁷ Malá oblast na východě Valonska při hranicích se Spolkovou republikou Německo.

vznikla vlámská nacionalistická strana Volksunie, která volala po federalizaci země. V 50. letech klesl počet obyvatel Valonska a hospodářský vývoj vedl ke vzestupu Vlámů (Hulicius 2006).

Vlámové byli dlouhou dobu znevýhodňováni, zejména co se rovnosti jazyků týče. Hlavním jazykem v zemi byla francouzština, a ta byla používána nejenom Valonskou komunitou, ale i vyšší třídou a inteligencí. Ta žila kupříkladu i na území hlavního města Bruselu, které se ovšem už nachází na území Vlámů. „Stupňující tlaky komplikovaly nejen vztahy mezi oběma jazykovými komunitami, ale i vztah mezi centrálně koncipovanými orgány a lokálně ukotvenými komunitami a jejich zájmy.“ (Říchová 2009: 16) V 60. letech 20. století tedy došlo změnou ústavy k rozdělení Belgie na čtyři jazykové regiony. Vlámko, kde byla oficiálním jazykem vlámsština, Valonsko s oficiálním jazykem francouzštinou, region Brusel – hlavní město, kde se používala jak francouzština, tak vlámsština a nakonec i německý region s němčinou a francouzštinou. Došlo také k rozdělení na „tři kulturní komunity (francouzskou, vlámskou a německo-jazyčnou). V komunitách měly kulturní rady rozhodovat silou zákona o záležitostech týkajících se kultury.“ (Hulicius 2006: 160)

Tímto ovšem problém nekončí a „zastánci výraznějších změn již tehdy požadovali, aby větší část pravomocí přešla z centra, tj. ústřední vlády na orgány místní správy.“ (Říchová 2009: 19)

Tyto i další důvody vedly k tomu, že byl v Belgii problém ustanovit vládu a to zejména tu, která by byla jednobarevná nebo alespoň dvojbarevná. „Ve 20. století se dalo napočítat jen sedm jednobarevných vlád, z nichž ta první vytrvala 9 dnů.“ (Kunc 2000: 42) Podobný problém přetrvává až do současnosti, kdy se v Belgii například v letech 1991 – 2008 vystříдалo 9 různých vlád, přičemž existence některých trvala jen několik měsíců. Extrémním případem je neschopnost sestavit jakoukoliv vládu po celostátních volbách, které proběhly v červnu 2010. V tuto chvíli je již Belgie bez vlády devět a půl měsíce.

Toto všechno a různé další vnitropolitické aféry způsobily, že se roku 1993 stala země federací rozdělenou na tři části Vlámko, Valonsko a dvojjazyčný region Brusel. „Všechny tři autonomní regiony dostaly do své kompetence všechny rozhodovací pravomoci týkající se rozvoje hospodářství, obchodu a ochrany životního prostředí.“ (Říchová 2009: 21) Vlámové a Valoni tímto získali vlastní parlamenty a vlády a došlo tím k oslabení centrální federální vlády a naplnění jejich dlouhodobých cílů.

V tuto chvíli není stále národnostní otázka v Belgii dořešena a roste touha po úplném odtržení Vlámů a Valonska a vzniku dvou separátních států. Dle Hulicia (2006) se Vlámové

vzdávají své touhy po Bruselu a jediným zbývajícím pojítkem mezi těmito dvěma regiony se stává královská rodina.

2.3 *Politický systém*

Belgie je konstituční monarchií s parlamentním systémem vlády.

Zákonodárná moc náleží parlamentu, který se skládá z horní a dolní komory. Dolní komora parlamentu Chamber of Representatives má v současnosti 150 členů a je volena na čtyřleté funkční období. Horní komora Senát má 71 členů, je stejně jako poslanecká sněmovna volen každé čtyři roky.

Výkonnou moc zde zastupuje panovník a vláda. Panovník je zde „odvozen od prvního belgického krále Leopolda Jiřího Sasko – Koburského.“ (Říchová 1999: 15) Dnes již nemá panovník žádnou faktickou moc a jeho postava je spíše reprezentační avšak i tak je považován za určité záruky stability a jednoty země. Zejména díky postavě krále, je stále Belgie jednotným státem.

Vláda se skládá z ministerského předsedy a nejméně čtrnácti ministrů vždy po sedmi ze dvou hlavních jazykových komunit. V čele vlády sedí premiér, jehož postavení je slabé.

Další úrovní vlády jsou parlamenty tří regionů, které vznikly po federalizaci země. Jedná se o region Vlámsko, Valonsko a hlavní město Brusel. Regiony „nesou zodpovědnost v 10 oblastech: v regionálním rozvoji, životním prostředí, zemědělství, bydlení, zavlažování, hospodářství, energii, zaměstnanosti, dopravě a veřejných pracích a vědě.“ (Hulicius 2006: 162) Vlámská vláda se skládá z ministerského předsedy a 8 ministrů, parlament čítá 124 poslanců. Valonská vláda je složena ze 7 ministrů a ministerského předsedy. Parlament má 75 poslanců. Region Brusel zastupuje z 89 zvolených poslanců „předseda vlády 4 ministři – 2 frankofonní a 2 nizozemští – a 3 státní tajemníci.“ (Bruxelles 2011) Dále zde existuje dělení na vlámskou⁸, frankofonní a německou jazykovou komunitu, které mají na starost jazykové a kulturní otázky. Jazykové komunity mají také své vlády a parlamenty. Ovšem pro mou práci nebudou mít jazykové komunity, žádný větší význam, jelikož se nejedná o samosprávné celky a v tomto směru spadají pod regiony.

Dá se tedy říci, že v Belgii zároveň působí 6 vlád - federální, valonského regionu, regionu Brusel, vlámská, francouzského a germanofonního společenství. Stejně tak zde nalezneme 6 různých parlamentů - Federální parlament Belgie, vlámský parlament,

⁸ Vlámská jazyková komunita se shodně překrývá s regionem Vlámsko, a proto tvoří jeden celek, zatímco například u Valonského regionu a frankofonní komunity nedochází k 100 % překrytí a proto existují separátně.

parlamenty valonského regionu, regionu Brusel, francouzského společenství a německého společenství.

3 Volební a stranický systém

3.1 Stranický systém

Na začátku vzniku samostatného Belgického státu existovaly pouze dvě hlavní politické síly, které stály proti sobě. Jednalo se o stranu Křesťanskou a Liberální. Na konci 19. století se objevil nový politický aktér Socialistická strana. Čímž došlo k rozšíření konfliktní linie o spor kapitál vs. práce či vlastníci vs. pracující. (Cabada et al. 2006: 152)

V 60. letech 20. století dochází k pomalému štěpení politických stran na Vlámskou a Valonskou větev a dá se v této souvislosti hovořit o dvou stranických systémech. První kdo se tak vymezil, byla Křesťanská lidová strana, které se ovšem z hlediska volebního zisku tento krok nepovedl⁹. Avšak později ji následovaly i zbývající dvě hlavní politické strany a došlo tak k vytvoření tří nových jazykových stran. V této době dochází také k prosazování zájmů nacionalistických stran, jejichž snahou je federalizace země a nezávislost zejména Vlámka¹⁰. Mezi takovéto strany se řadí Volksuine, který již ale dnes nefunguje nebo Vlámský blok. Proces štěpení stran na vlámskou a valonskou větev byl ukončen federalizací země. Toto rozdělení pomohlo zejména Vlámům, jelikož do té doby se hlavní politické strany stávaly z větší části zejména z politiků pocházejících z frankofonního jihu.

V současné době stranický systém čítá na parlamentní úrovni dvanáct stran, které mají své zastoupení v poslanecké sněmovně, patří mezi ně šest hlavních politických stran Valonská socialistická strana (PS), Vlámská socialistická strana (SPA), Vlámská křesťanská demokratická strana (CD&V) a její valonská sestra (CDH) a nakonec Vlámská liberální a demokratická strana (Open VLD) a valonské Reformní hnutí (MR). Dále ekologické valonské Ecolo, vlámská Groen! a v poslední řadě Vlámské nacionalisticky - konzervativní strany Nová Vlámská Aliance (N-VA), Vlámský zájem (VB) a List Dedecker (LDD). Poslední stranou zastoupenou v belgickém parlamentu je konzervativní frankofonní Lidová strana (PP).

Na regionální úrovni se v současnosti až na Frankofonní unii (UF), která hájí na vlámské straně francouzský jazyk, vyskytují ty samé politické strany, jako na úrovni parlamentní. Vlády se skládají vždy z některé z hlavních politických stran, tedy z křesťanů,

⁹ „Obdržela pouze 31,7% hlasů, což bylo nejméně v celém dosavadním poválečném období.“ (Říchová 1999: 37)

¹⁰ Nacionalistické a separatistické strany pocházejí z větší části právě z oblasti Vlámka.

liberálů anebo socialistů, které jsou doplněny podle potřeby o další strany. Z podílů na vládě byl pomocí tzv. cordon sanitaire¹¹ vyřazen Vlámský Blok, který byl považován na rasistický a nesystémový. Sestavení vlády se však v Belgii jeví jako nepřekonatelný problém. Jelikož zde neexistuje možnost, že by vládla pouze jedna strana¹² nebo popřípadě dvě a vládní koalice je vždy široká, tak zde nevzniká ideální prostředí pro politické vyjednávání. Tento fakt ještě znesnadňuje odlišnost stran ne jenom na poli politickém, ale i jazykovém a kulturním.

3.2 Volební systém

Od roku 1899 je v Belgii používán proporční (většinový) volební systém, který využívá D'Hondtovy formule přepočtu hlasů na mandáty, nahradil tak většinový volební systém, který zde byl používán do té doby. Pro strany platí od voleb v roce 2003 5% uzavírací klauzule pro vstup do parlamentu. Volební účast je zde povinná, což zaručuje vysokou volební účast, ale také větší procento neplatných hlasů.

Volby do horní a dolní komory federálního parlamentu probíhají každé 4 roky. Do obou komor se volí zároveň ve stejný den. Volby „do Evropského parlamentu stejně jako do Rad jazykových Komunit a regionů se konají každých 5 let.“ (Říchová 1999: 35)

Volební systém se pro obě komory liší z hlediska volebních obvodů. Pro volby do 150 členné dolní komory, je Belgie rozdělena do 11 volebních obvodů¹³. Velikost jednotlivých obvodů se pohybuje mezi 4 – 25 mandáty. Federální vláda se zodpovídá Senátu (Pilet a Haute 2008). 11.4

„Senát má 71 členů, z toho 40 volených na 4 roky, 21 jmenovaných parlamenty Společenství a 10 kooptovaných. Právo na členství v Senátu mají rovněž královi potomci či následníci trůnu“. (MZV 2011) Pro volby do Senátu je Belgie rozdělena na dva volební obvody jeden vlámský, ve kterém se volí 25 senátorů a valonský s 15 senátory. Senátoři, kteří jsou jmenováni jazykovými společenstvími, jsou rozděleni na 10 vlámských, 10 valonských a jednoho německého (Pilet a Haute 2008).

¹¹ Jedná se o metodu ochranného pásu, kdy se v politice, či diplomacii projevuje snaha zabránit šíření určitého nebezpečí, nebo některé nebezpečné ideologie, tato metoda byla například využita Spojenými státy v období Studené války proti šíření komunismu. (freedictionary 2011)

¹² Vláda se vždy musí skládat, alespoň ze 7 vlámských a 7 valonských ministrů. Proto musí být koalice tvořena minimálně dvěma stranami, každou z jiné části země. Neulehčuje tomu ani to, že se jedná vždy o stranu se stejnou ideologií. Například po volbách v roce 1999 byla sestavena vláda, která se skládala z vlámských a valonských socialistů, liberálů a ekologů a dohromady ji tvořilo šest stran.

¹³ Vlámko i Valonsko se skládá z 5 volebních obvodů a jeden obvod náleží hlavnímu městu Brusel, kde kandidují jak vlámsky tak francouzsky mluvící strany.

4 Politické strany Belgie

V této kapitole se budu stručně věnovat všem politickým stranám, které zasedly ve mnou zkoumaném období, v letech 1999 – 2010 ve čtyřech různých belgických parlamentech. Těmi jsou parlament federální, vlámský, regionu Brusel a valonského regionu. Strany budou děleny dle jazykové příslušnosti na vlámské a valonské. U každé strany uvedu jejich ideologii nebo některé body z volebního programu, např. kolikrát se dostaly do kterého parlamentu, kolik získaly mandátů, zda byly ve vládě a podobně.

4.1 Vlámské strany

4.1.1 *Christen-Democratisch en Vlaams (Křesťansko Demokratická Vlámská strana)*

CDV pochází z Katolické strany, které byla jednou ze dvou prvních politických stran v Belgii. Byla de facto nejsilnější a nejmocnější politickou silou v Belgii až do jejího rozdělení v roce 1968.

Samostatná CDV tedy vznikla v roce 1968. Až do roku 1999 byla strana součástí každé vládní koalice, avšak v tomto roce ač ve volbách skončila na druhém místě, nebyla poprvé po 40 letech do vlády pozvána a nejenom do vlády federální, ale i do regionálních vlád. Jediné místo kde si částečný vliv uchovala, byl parlament Regionu Brusel.

Úspěch se začíná opět dostavovat v roce 2007, kdy vítězí v parlamentních volbách, a to zejména díky koalici s vlámskou separatistickou N&VA. (cdenv 2011). Straně se však nedaří sestavit vládu. To se daří až na čtvrtý pokus, ale nedlouho poté přichází vládní krize předseda vlády za CD&V Yves Leterme nabízí králi svou demisi, která je přijata a premiérem se stává na konci roku 2008 Herman Van Rompuy¹⁴ také z CD&V. Na jaře roku 2010 vládu opouští z důvodu nedodržení termínu na uskutečnění belgických reforem Open VLD(cdenv 2011). Následně jsou vyhlášeny předčasné volby, ve kterých již strana kandiduje sama za sebe bez N&VA. CD&V se umísťuje na třetím místě. Avšak v námi sledovaném období se jedná o nejhorší výsledek jak z pohledu procentuálního zisku, tak ze zisku mandátů.

4.1.2 *Open Vlaamse Liberalen en Democraten (Otevřená Vlámská Liberální a Demokratická strana)*

Open VLD pochází z Liberální strany, která je první opravdovou politickou stranou, utvořenou v Belgii již v roce 1846. Její zaměření bylo výrazně antiklerikální a tvořila

¹⁴ Herman Van Rompuy se stal v roce 2009 historicky prvním stálým předsedou Evropské rady a proto musel funkci předsedy vlády opustit.

tímto opozici Katolické straně. Ovšem její podpora v průběhu doby postupně klesala, a to právě kvůli jejímu antiklerikálnímu zaměření. V mezidobí mezi světovými války patřila mezi třemi hlavními politickými stranami k té nejmenší avšak s velkým koaličním potenciálem (Říchová 1996). K rozdělení PVV / PLP¹⁵ na vlámskou a valonskou část dochází na rozdíl od katolických stran až v roce 1971. Vzniká tedy tak samostatná vlámská PVV a valonská PLP. PVV si svůj název uchovává, až do roku 1992 kdy se přejmenovává na VLD a přijímá nový politický program zaměřený zejména na osobní svobody občanů (vld 2011). Pro regionální volby v roce 2004 se strana spojila do koalice se stranou Vivant a Liberaal Appel (odpadlíci od VLD po roce 2007 začlenění zpět) toto spojení se ale nevydařilo a strana skončila až na třetím místě. Pro federální volby v roce 2007 se rozhodla tuto koalici rozpustit a spojit se s těmito stranami a změnila si název na Open VLD.

V námi sledovaném období, byla VLD členem všech parlamentních vlád. Avšak od roku 2003, kdy v parlamentních volbách dosáhla svého vrcholu, její popularita strmě klesá a v posledních volbách se umístila až na šestém místě s necelými 9% hlasů. To je oproti volbám v letech 1999 a 2003 kdy pokaždé vyhrála a dokonce v roce 2003 získala více než 15 % hlasů velice výrazný pokles.

4.1.3 *Socialistische Partij Anders (Jiná Socialistická strana)*

Současná Sp.a pochází, z poslední ze tří hlavních politických seskupení Belgického království, z Belgické strany práce. Belgická strana práce vznikla dříve než ostatní tradiční politické strany. Využila prosazení všeobecného volebního práva mužů a získala na svou stranu velký počet voličů, zejména dělnického. Po nacistické okupaci v roce 1940 se strana přejmenovává na Belgickou socialistickou stranu BSP/PSB¹⁶. Od té doby byla strana součástí několika belgických vlád. Na konci 60. let dochází k vnitřnímu rozdělení strany na vlámskou a valonskou část. V roce 1967 jsou například uspořádány dva stranické kongresy, zvlášť valonský a vlámský. Jsou dokonce zvoleni dva předsedové a dvě rady. Z venku si strana, ale stále zachovává určitou integritu. V roce 1978 dochází k oficiálnímu rozdělení strany na valonskou PS a vlámskou SP. S názvem SP však přichází až v roce 1980, kdy dochází k oficiálnímu přejmenování strany. V roce 1999 v prvních volbách, které spadají do námi sledovaného období, přichází pro stranu neúspěch, který na dlouhou dobu ovlivňuje její

¹⁵ PVV / PLP byl dvojjazyčný název strany, v překladu Strana pro Svobodu a Pokrok, který byl užíván od roku 1961 a oficiálně zanikl až v roce 1992.

¹⁶ BSP/PSB je stejně jako u liberálů dvojjazyčný název ve vlámsčině a francouzštině.

vývoj. SP získává pouhých 9,5 % hlasů a končí až na šestém místě za Vlámským blokem. Volby v roce 1999 byly poznamenány řadou politických skandálů, které se nevyhnuly ani samotné SP, a kterým se dá také přičítat volební neúspěch strany. Jednalo se například o aféru Dutroux¹⁷, která dost výrazně ovlivnila belgické voličstvo. I přes tento volební nezdar se strana stává součástí vládnoucí koalice, takzvané duhové vlády. V roce 2000 přichází nový předseda strany, který přichází s novou vizí do budoucna, kdy by se strana měla více přiblížit svým voličům a otevřít se jim v dialogu (spa 2011). Tento krok na krátkou dobu zabere, a když se k tomu přidává fakt, že do dalších parlamentních voleb strana vstupu v koalici se stranou Spirit¹⁸, znamená to nevídaný úspěch ve volbách do parlamentu v roce 2003, kdy si strana polepšuje o necelých 5 % hlasů a stává se tak druhou nejsilnější politickou silou v zemi. Nic netrvá věčně a propad strany se začíná neúprosně blížit. V roce 2007 získává 10 % hlasů a v předčasných volbách v roce 2010 jen 9 % hlasů. Tento volební zisk ji po volbách v roce 2007 neumožnil ani účast ve vládě a strana se tímto po dlouhé době musela přesunout do opozice. Zajímavé je, že ve vládě zasedla její valonská sesterská strana PS. Po posledních volbách v roce 2010 nebyla ještě do této chvíle v Belgii vláda ustanovena, tudíž se můžeme jen domnívat, zda má strana nějakou naději zasednout ve vládě. Ovšem podle jejího umístění až na pátém místě a nízkého zisku hlasů to pro SP nevypadá nadějně.

4.1.4 Groen! (Zelená!)

Groen!, dříve Agalev, je vlámská ekologická strana, které se řadí do historicky nejmladší politické rodiny v Belgii. Díky svému pozdějšímu vzniku nemusela procházet vnitřním štěpením na dvě jazykově odlišné strany, ale už samostatně vznikly. Agalev sejdříve omezuje pouze na podporu některých vybraných kandidátů, ze silnějších politických stran. To se ale v praxi příliš neosvědčilo a stranou podporovaní kandidáti ihned po volbách zapomněli na to, co slíbili za svou podporu. S ohledem na tuto zkušenost vstupuje Agalev do politiky sama. Ze začátku se nedostavil žádný výrazný úspěch, ale strana ani nějak výrazně nepropadla. V prvních volbách v roce 1981, kterých se strana účastní, získává ve volbách do

¹⁷ Aféra Dutroux zasáhla silně celou Belgii, jednalo se o proces s recidivistou, který unesl v letech 1995-1996 celkem šest dívek a sexuálně je zneužíval ve sklepě svého domu. Všechno bylo o to horší, že Marc Dutroux byl několikrát zadržen policií, za podezření ze zneužívání, ale nic mu nebylo dokázáno a on mohl ve své činnosti dále pokračovat (BBC 2011). Tento skandál zasáhl, policii, justici, ministerstva, pod které tyto instituce spadají a tím i celou vládu. Vliv této aféry se projevil v následujících volbách.

¹⁸ Spirit, je sociálně liberální politická strana, která vznikla po rozpadu Volksiune a tvořilo ji umírněné křídlo strany. Strana po dvě volební období (2003, 2007) kandidovala v koalici spolu s SP, což ji přineslo značný politický úspěch. K tomuto kroku byla donucena vzhledem k 5% uzavírací klauzuli pro vstup do parlamentu. Po neúspěšných volbách v roce 2007 se strana stává součástí zelené strany Groen! a přestává tímto oficiálně existovat.

poslanecké sněmovny a senátu 4% hlasů a dva mandáty v poslanecké sněmovně a jeden v senátu, od té doby se strana posouvala už jen výš a zvětšovala svůj politický vliv a volební zisk. Zlom přichází v roce 1995, kdy strana poprvé za celou dobu od svého vzniku ztrácí hlasy. Důvodem je právě výše zmíněná neprofesionalizace, díky které strana nedokáže využít vládní korupční aféru a přetáhnout na svou stranu voliče (groen 2010) 4. Proto se strana začíná měnit a víc se profesionalizovat. Profesionalizace a několik dalších afér jako například Dutroux anebo kauza s otrávenými kuřaty pomáhá straně k jejímu historickému výsledku ve volbách v roce 1999, kdy získává 9 mandátů v poslanecké sněmovně a stává se součástí vládní koalice, stejně tak na úrovni Vlámského parlamentu, kde má 12 křesel a též je součástí vlády. Agalev dostává na federální úrovni ministerstvo životního prostředí, zdravotnictví, sociální péče a rozvoje. Na regionální úrovni dostává ministerstvo životního prostředí, zemědělství a vývoje (groen 2010)18. 4. Svou vládní pozici bohužel strana nezvládá a v následujících volbách úplně propadá a do parlamentu se vůbec nedostává. Po řadě takovýchto neúspěchů je v roce 2003 na kongresu změněn název strany na Groen!. Ve Vlámských regionálních volbách se straně daří umístit na pátém místě a uhájít polovinu z 12 mandátů. Od této doby strana zažívá opět pomalý vzestup. V celostátních volbách v roce 2007 získává 4 mandáty a v regionálních volbách v roce 2009 si o jeden mandát přilepšuje a má jich 7. Vzestup strany je završen v posledních volbách, kdy si opět o jedno křeslo přilepšuje. Na první pohled se zdá, že se strana opět zvedá a že má před sebou slibnou budoucnost, ale už jednou Groen! ukázal jak v jednom volebním období dokáže být u vlády a v dalším se nedostane ani do parlamentu.

4.1.5 *Vlaams Belang (Vlámský zájem)*

Vlámský zájem je vlámská nacionálně konzervativní politická strana. Cesta k její současné podobě, tak jak stranu známe dnes, byla poměrně problematická. První náznak vzniku strany se nám objevuje v roce 1977 kdy se z vlámské strany Volksunie z důvody její podpory Egmontského paktu¹⁹ odpojuje její radikálnější křídlo a vznikají tak na podzim ještě téhož roku dvě nové politické uskupení. Vlámská národní strana, která má svou základnu v Antverpách a Vlámská lidová strana s podporou v okolí Bruselu (Řichová 1996). Následně se tyto dvě politické strany v roce 1978 spojují a vzniká nechvalně proslulý Vlámský blok. Ze začátku se strana pohybuje pouze na území Vlámského regionu. Zde strana usiluje

¹⁹ Egmontský pakt byl v roce 1977 podepsán tehdejšími předsedy vládnoucích stran. Smlouva měla zajistit větší autonomii pro tři jazykové obce – vznik vlastních rad a vlád. Dále se zde jednalo o vzniku tří nových regionů, Flandry, Brusel a Valonsko. Egmontský pakt, však nebyl nikdy uveden v platnost, protože jeho přijetí bylo zastaveno pádem vlády. Některé části byli, později využity ke změně belgické ústavy a vytvoření federace (vlaamserand 2007) 4.5.

o úplnou samostatnost Vlámka a kritizuje pouhou federaci, která podle nich není dostačující. Problémovým tématem je též Brusel, na který má i po federalizaci země podle Vlámského bloku příliš velký vliv frankofonní obyvatelstvo. „V průběhu 80. let se však jeho program začíná postupně přeorientoávat na protiimigrační témata. Od roku 1984/1985 se tato problematika stala středobodem jeho politických kampaní.“ (Cabada et al. 2006: 153) Z hlediska volebních úspěchů se o straně začíná mluvit při parlamentních volbách v roce 1991, kdy v parlamentních volbách získává 12 mandátů. Od té doby mají její volební zisky vzestupnou tendenci, jen ještě v následujících volbách v roce 1995 strana jeden mandát ztrácí, ale v příštích volbách strana posiluje, získává 15 mandátů a umísťuje se na pátém místě. Ve volbách v roce 2003 obsazuje stejnou pozici, ale opět si polepšuje o další tři mandáty. V roce 2004 je strana obžalována z rasismu, zejména z důvodu její protiimigrační politiky. Sem se řadí například vyhošťování nelegálních a nezaměstnaných přistěhovalců a bezpečnostní politika z hlediska propojení kriminality s imigrací. Strana byla odsouzena k vysoké pokutě a v důsledku této kauzy si změnila název na Vlámský zájem a určitým způsobem přepracovala svůj program, aby se již nedal takto v budoucnu napadnout (Cabada et al. 2006). Do voleb v roce 2007 vstupuje tedy s novým názvem a novým volebním programem a strana se umísťuje na třetím místě za vlámskými křesťanskými demokraty a frankofonními liberály. Pro stranu je to nevídaný úspěch obzvláště po jejich prohraném soudu. Avšak ani toto volební vítězství straně nikterak neusnadňuje její pozici v systému kvůli uplatňované doktríně cordon sanitaire, která je uplatňována od roku 1989. V posledních parlamentních volbách dochází k výraznému oslabení Vlámského zájmu, když získává pouze 12 mandátů a propadá se na šesté místo. Tuto situaci má na svědomí zejména vlastní kandidátka Nové Vlámské Aliance, které přebrala Vlámskému zájmu větší část voličů. Nová Vlámská Aliance se také snaží o samostatnost Vlámka, ale nepoužívá tak agresivní rétoriku jako Vlámský zájem čímž dostala na svou stranu velké množství jejich voličů. Stejný průběh měly i volby do regionálního vlámského parlamentu, kdy strana postupně od roku 1995 zvyšovala počet mandátů získaných ve volbách. V roce 1995 15 mandátů, v roce 1999 to bylo již 20, vrchol přišel opět ve volbách v roce 1999, kdy strana obdržela 32 mandátů a skončila na druhém místě za kartelem CD&V – NVA. V zatím posledních volbách v roce 2009 strana opět na úkor Nové Vlámské Aliance ztratila a získala pouze 21 mandátů.

4.1.6 *Nieuw-Vlaamse Alliantie (Nová Vlámská Aliance)*²⁰

Po rozpadu vlámské Volksunie v roce 2001 se jejím hlavním oficiálním pokračovatelem stala Vlámská aliance, „v čele s bývalým předsedou Volksunie G. Bourgeoisem“²¹ (Říchová 2009: 52), „staronový šéf strany ji nasměroval k umírněnému nacionalismu s důrazem na liberální zákonodárství, ekonomické a sociální reformy.“ (Listy 2010) Na jaře roku 2002 proběhla první národní konference N-VA, která ustanovila ideologický základ a program strany. V prvních federálních volbách roku 2003, kterých se N-VA účastnila, strana naprosto propadla. V tuto chvíli jen málokdo předpokládal, že její trvání na belgické politické scéně bude mít delšího trvání. Strana získala 200 000 hlasů, ale obsadila pouze jediný mandát, který obsadil předseda strany Bourgeois. Následující rok byl pro N-VA rokem změn. Nejdříve proběhly volby do Evropského parlamentu a do regionálních vlád, do kterých po prvotním nezdaru N-VA vstoupila spolu s CD&V a utvořila tak koalici CD&V – N-VA. Tato koalice vlámské regionální volby vyhrála se ziskem 26% a 35 mandátů se stala nejsilnější Vlámskou stranou. N-VA tímto získala šest poslanců a jednoho zástupce v Evropském parlamentu. Došlo také ke změně předsedy strany. Dosavadního předsedu Geerta Bourgeoise vystřídal v jeho funkci Bart De Wever. V roce 2007 opět přicházejí parlamentní volby, kterých se již naposled účastní v kartelu s CD&V. Tento kartel opět získává největší počet mandátů a stává se vítězem voleb. Získává „29,6% a 31,4% do Senátu. N-VA dostává pět poslanců a dva senátory“ (n-va 2011). V roce 2008 se kvůli odlišným politickým názorům koalice CD&V – N-VA rozpadá. Do regionálních voleb v roce 2009 jde strana poprvé od roku 2004 sama za sebe. N-VA zažívá největší vítězství ve svých dějinách, získává „13,1%, více než 530.000 hlasů a 16 křesel ve vlámském parlamentu“ (n-va 2011). N-VA se stává součástí vlámské vlády, kde získává pozici dvou ministrů. V zatím posledních belgických parlamentních volbách v roce 2010, do kterých N-VA kandidovala opět již jen za sebe jako silná a sebevědomá strana posílena předchozími volební úspěchy. Strana ve volbách vítězí a bylo to poprvé v historii belgického království, kdy takové množství hlasů získala politická strana založená na separatismu a otevřeně se hlásící k rozdělení země. N-VA získala 17,4 procenta hlasů, obsadila 27 poslaneckých křesel v 150členném zákonodárném sboru a stala se tak nejsilnější parlamentní stranou. Oproti volbám v roce 2007 si strana polepšila o 21 křesel.

²⁰ Tato kapitola vznikla dílčím přepracováním příslušných pasáží mé seminární práce Nová vlámská aliance (Belgie), která byla vytvořena na podzim 2010 do kurzu Systémy politických stran (POL 102).

²¹ Celým jménem Geert Bourgeois

4.1.7 *Libertair, Direct, Democratisch (Liberální, Přímá, Demokratická)*

Zkráceně Lijst Dedecker či LDD jak už napovídá samotný název je vlámská liberální strana. LDD využívá prvků přímé demokracie, také se dá považovat za stranu populistickou. Ve srovnání s ostatními belgickými politickými stranami je LDD stranou mladou. Stranu založil v roce 2007 Jean-Marie Dedecker²², při tvorbě názvu se inspiroval nizozemskou stranou List Pim Fortuyn, kterou založil Pim Fortuyn. Strana se snažila zaplnit místo na pravém břehu politického spektra, vytyčila si prostor mezi VLD a VB. Ze začátku řešila problém jak zaujmout větší část voličstva, když stála hlavně na jedné jediné osobě. Tento problém se jí podařilo vyřešit a i přes omezené prostředky se jí podařilo vytvořit seriózní volební kampaň. Do dneška se strana zúčastnila zatím čtyř voleb. Dvou do parlamentu v roce 2007 a 2010 a do vlámského a bruselského parlamentu v roce 2009. V prvních volbách, kterých se strana v roce 2007 zúčastnila, se jí podařilo získat 5 mandátů, což se dá považovat za úspěch, avšak bohužel tento zisk strana v následujících volbách v roce 2010 nerozmnožila a naopak o 4 mandáty přišla. Skončila s pouhým jedním mandátem v poslanecké sněmovně. Ve vlámských regionálních volbách získala 8 mandátů, což ji vyneslo jedno z posledních míst, ale podle mě se nejedná vůbec o zanedbatelný počet. Ve volbách do regionu Brusel strana nezískala žádný mandát. Takovéto typy stran mají podle mého obecně větší šanci se prosadit spíše na regionální úrovni než na celostátní, již jen díky tématům jejich volebních programů. Pro LDD je 8 mandátů dobrá startovací pozice a kdo ví, jak nás strana překvapí příště.

4.1.8 *Volksunie (Lidová Unie)*

Poslední stranou v mém výčtu politických stran Vlámka je Volksunie. Volksunie se zformovala už v roce 1954, tímto strana patří mezi nejstarší politické strany, které usilovaly o vlámskou autonomii. Přestože strana vznikla už v roce 1954, první významní volební úspěch zaznamenala až v roce 1965, kdy získala 12 křesel v belgickém parlamentu. Od té doby se její volební zisky pohybovaly okolo 20 mandátů. Koncem 70. let strana začíná ztrácet podporu voličstva a to kvůli tomu, že se v roce 1977 od strany odtrhlo radikální křídlo, které založilo Vlámský blok (Říchová 1996). Tato strana přebrala Volksunie určitou část

²² Jean-Marie Dedecker byl bývalý národní trenér judistické reprezentace. Jako známou osobnost ho do svých řad zlákala vlámská VLD, za kterou se dostal v roce 1999 do Senátu. Po Dedecrově kritice strany a jeho provokativním chováním, kdy například v roce 2002 jako jediný politik navštívil ve vězení pedofila Doutrouxe. Byl ze strany v roce 2006 ze strany vyloučen. Netrvalo dlouho a Dedecker se začal ucházet o členství v N-VA, která ho ale kvůli nátlaku CD&V s kterou byla v té době v kartelu odmítla. V tuto chvíli zbyly Dedeckerovi již jen dvě možnosti založit stranu vlastní anebo se přidat k VB. Ze strachu z možné politické izolace se rozhodl pro založení vlastní politické strany (political studies 2010).

jejího dosavadního voličstva. Další a poslední ránu strana dostala v roce 2001, kdy se nadobro rozpadla na radikálnější a umírněnější křídlo, na NV-A a Spirit.

VU byla třikrát součástí belgické vlády a to v letech 1977-1978, 1978-1979 a 1988-1991. Pokaždé se straně podařilo být u důležitých mezníků v novodobé historii Belgie. Poprvé se během své účasti ve vládě podílela na přípravě Egmontského paktu a podruhé připravovala revizi ústavy směrem k federalizaci země.

V námi sledovaném období se strana vyskytla pouze ve volbách v roce 1999, což byly také její poslední volby. Do voleb stoupila jako VU-ID a v parlamentních volbách získává 8 mandátů, což byl značný podprůměr proti jejich předchozím ziskům. Ve volbách do vlámského parlamentu a regionu Brusel získává 11 a 2 mandáty.

Volksunie v dnešní době sice již neexistuje, ale stále v belgické politice putuje její odkaz, který v sobě stále mají strany, které z ní vznikly. Nesmíme zapomenout ani na to, že Belgii Volksunie dala NV-A stranu, která vyhrála poslední parlamentní volby, a podařilo se jí získat tolik mandátů, kolik do té doby žádná jiná podobně smýšlející strana nezískala a v neposlední řadě z ní vznikl nechvalně známý Vlámský zájem.

4.2 Valonské strany

4.1.1 *Centre démocrate humaniste (Humanistické demokratické centrum)*

Je valonská křesťansko demokratická politická strana. Krize v Lovani²³ v roce 1968 vedla k tomu, že se katolická strana v roce 1972 trvale rozdělila na dvě křídla, na vlámskou CVP a valonskou PSC. Od voleb v roce 1972, tedy od její samostatnosti až do roku 1992 se CDH účastnila všech federálních vlád v zemi. Zvrat přichází v roce 1999, kdy strana v parlamentních volbách propadá a získává pouze deset mandátů. Do vlády se nedostala ani její vlámská sestra CVP. Tato změna byla zapříčiněna několika aférami, které před volbami zatřáslly Belgií. Patří mezi ně například již několikrát zmiňovaná aféra s pedofilem Marcem Dutrouxem. Přestože v regionálních volbách do valonského parlamentu strana ztratila pouze dva mandáty, získala jich 14, tak byla odsunuta do opozice. Stejně tak se stalo ve volbách do parlamentu hlavního města Bruselu, kde CDH obdržela 6 mandátů. V roce 2002, se strana přejmenovala na CDH. Pomocí tohoto kroku se snažila oprostít od své křesťanské minulosti, která v současnosti není příliš přitažlivá a spíše znamená odliv voličů. Na druhou stranu tento krok znamenal, že se od strany odtrhla malá část straníků, kterým se tato změna nelíbila(

²³ „Lovaňská univerzita se stala koncem 60. let středobodem národnostní krize, když byl vyučovací jazyk z dosavadní francouzštiny změněn na nizozemštinu.“ (Týden 2011) Tento krok vedl k tomu, že francouzsky mluvící studenti na protest univerzitu opustili a založili si vlastní univerzitu, která se nazývá Nová Lovaň.

cdh 2011). Parlamentní volby v roce 2003 přinesly straně další propad a zisk pouhých 8 mandátů a další volební období v opozici. Rokem 2004 přichází zlepšení pozice strany, kdy se opět dostává do regionálních vlád ve Valonsku a Bruselu. K tomu ji dopomohly uspokojivé volební výsledky. Do vlámského parlamentu obdržela shodný zisk jako v předchozích volbách a v regionu Brusel si dokonce polepšila na 10 poslanců. Tento trend se strany držel i nadále kdy si o jeden mandát polepšila ve federálních volbách v roce 2007 a zajistila si tím po kratší odmlce místo ve vládě. Regionální volby v roce 2009 proběhly podobně jako předchozí, strana se snaží udržet si podobný volební zisk. Ve valonském parlamentu získala CDH 13 mandátů a v Bruselu 11. Zatím v posledních belgických volbách strana získala 9 mandátů, což znamená o jeden méně než před třemi lety. CDH si od svého opětovného znovu obsazení ve vládě v roce 2007 drží konstantní pozici a volební zisky. Je sice fakt, že na vlámskou křesťansko demokratickou VLD stále hodně ztrácí, ale pokud by vydržela na stejné úrovni na které je teď, mohla by se CDH nadále účastnit vlády a ač s menším volebním ziskem než jiné strany by měla vliv na rozhodování o zemi.

4.1.2 *Mouvement Réformateur (Reformní Hnutí)*

MR je valonská liberální strana, která jako většina belgických stran vznikla rozštěpením původní strany. Zde se jednalo o Liberální stranu, která se v roce 1971 rozdělila na vlámskou PVV a valonskou PLP, ze které později vzešla dnešní MR. Ze začátku, se strana potýkala s volebními neúspěchy. V prvních samostatných volbách, do kterých kandidovala jako PRLW²⁴ v roce 1971 získala pouhých 11 mandátů, což byla oproti předchozím letům, kdy ještě fungovala jako jednotná strana a získávala okolo 40 mandátů velká změna. Strana byla nucena na tento fakt reagovat, a proto přišla velká stranická reforma, která sebou nesla snahu o obnovu jednoty v rámci frankofonních liberálů. Tímto vznikla v roce 1979 PRL. V následujících parlamentních volbách v roce 1981 si strana ověřila, že se směnou strany neudělala chybu a voliči se jí odvděčili 24 mandáty, což by raketový úspěch oproti předchozím volbám. V roce 1993 PRL oznamuje uzavření koalice s FDF²⁵, tento krok má spojit Valony proti vlámským požadavkům a nátlaku (mr 2011). O pět let později se koalice rozrůstá o další stranu, valonskou MCC²⁶. V letech 1988 – 1999 se strana nepodílela na žádné vládě. Tato možnost jí je nabídnuta až po volbách v roce 1999, kdy na rozdíl od ostatních stran, které se účastnily vlády, není poznamenána skandály. V těchto volbách strana těží ze

²⁴ Reformní a Liberální strana Valonska.

²⁵ FDF je politická strana, která bojuje za frankofonní jazyková práva a snaží se o jejich rozšíření. Na federální účasti je součástí MR. (FDF 2011) 4.5

²⁶ Strana Občané, hnutí za změnu.

svého spojení s FDF a MCC a předešlé vládní krize, které se, ale jako opoziční strana neúčastnila. Ve volbách do federálního parlamentu získává 18 mandátů, v regionálních volbách do valonského parlamentu 21 a do Bruselu dokonce 27. Po roce 1999 se tedy strana účastní vlády na všech úrovních státní správy. V roce dochází k oficiálnímu spojení PRL, FDF a MCC, ke kterým se přidává ještě PFF a vzniká tak Reformní hnutí. Reformní hnutí zaznamenalo po svém vzniku ve volbách v roce 2003 nárůst popularity, který se projevil ziskem 24 mandátů. V roce 2004 v regionálních volbách strana zaznamenala lehký pokles popularity, když ve Valonsku získala 20 mandátů a v Bruselu 25. V parlamentních volbách z roku 2007 strana opět zaznamenává lehký pokles voličské přízně a získává opět o jeden mandát méně než ve volbách předchozích, tedy 23. V regionálních volbách je tento trend také patrný. MR získává také o jeden mandát méně, ve Vlámku to je 19 a v Bruselu 24. V posledních volbách do belgického parlamentu v roce 2010 strana ztrácí celých pět mandátů a získává 18, ale i tak se umísťuje na třetím místě.

4.1.3 *Parti Socialiste (Socialistická Strana)*

Valonská Socialistická strana vzniká po rozdělení strany BSP/PSB v roce 1978. Od roku 1999 je strana součástí všech druhů politických vlád. Hned v prvních volbách v roce 1978, do kterých strana kandidovala sama za sebe, se PS umístila na třetím místě hned za křesťansko demokratickými stranami. V následujících volbách se strana dokonce umístila na druhém místě a stala se nejsilnější Valonskou politickou stranou. I přes svůj volební úspěch a silnou pozici v systému skončila PS v opozici, kde byla až do roku 1988. V parlamentních volbách v roce 1995 strana začíná ztrácet svou popularitu, což se projevuje ztrátou 14 mandátů, ale i tak zůstává nejsilnější Valonskou stranou. Její postavení, ale přestává být neotřesitelné. „Po volbách v květnu 1995, je stranický program rozšířen o zaměření na sociálně-ekonomické problémy.“ (PS 2011)

Po dobu námi sledovaného období v letech 1999-2010 se PS účastnila všech federálních vlád v zemi. V roce 1999 strana setrvává na třetím místě ve volbách do federálního parlamentu, ale oproti minulým volbám získává pouze 19 mandátů a dva ztrácí. Ztráty zaznamenává i na regionální úrovni, kdy ve Valonsku získává 25 a v Bruselu 13 mandátů. I přes to, ale zůstává ve Valonsku nejsilnější politickou stranou. V parlamentních volbách v roce 2003 by podle procentuálního zisku strana obsadila čtvrté místo, ale získává 25 mandátů, což ji vyzdvihuje v počtu mandátů na stejnou úroveň jako vítěznou VLD. Následující regionální volby strana bez problému vyhrává a po předchozích nezdarech si upevňuje ziskem 34 mandátů pozici nejsilnější Valonské strany. Stejně tak v regionu Brusel

kde získává 25 mandátů a těsně vítězí před valonskými liberály MR. Rok 2007, znamenal pro socialisty zisk 20 mandátů a odsunutí na třetí místo ve federální vládě. Regionální volby z roku 2009 znamenaly opět pokles volebních preferencí na 29 mandátů, ale dále si PS drží své výsadní postavení ve valonském regionu. V regionu Brusel strana obsadila 21 křesel a klesla tak na druhé místo, kde vystřídala vítěznou MR. Zatím v posledních parlamentních volbách, z roku 2010 strana získala nejvíce mandátů za celé pozorované období, 26 a o jeden mandát prohrává s vítěznou N-VA. PS je nejsilnější Valonskou politickou stranou a tuto pozici má strana šanci si udržet a pravděpodobně i posílit.

4.1.4 *Écologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales (Ecolo)*

Valonská ekologická strana Ecolo vznikla v roce 1980, jako jedna z prvních zelených stran v Evropě. První největší volební úspěch strana zažívá v parlamentních volbách v roce 1991, kdy získává deset mandátů, od této chvíle se dá Ecolo považovat za relevantní belgickou politickou stranu s koaličním potenciálem.

Přichází však volební rok 1999, který zásadně ovlivní vývoj strany do budoucna. Ecolo získá v parlamentních volbách v roce 11 mandátů, a i kvůli předchozí vládní krizi, která na dobu vyřadila křesťanské demokraty z vlády, je přizvána do vlády. V letech 1999-2003 Ecolo zasedá ve vládě společně s liberály socialisty a Agalev. Strana si výrazně polepšila i v regionálních volbách, kdy ve valonském parlamentu obsadila 14 křesel a v regionu Brusel se dokonce stala druhou nejsilnější politickou silou hned po MR. Strana je tedy součástí vlády, kde obsazuje pozice místopředsedy vlády a dopravy. Během svého působení ve vládě se strana zasazuje za schválení zákona omezujícího jadernou energii a zákaz tabákové reklamy (ecolo 2011). Na konci funkčního období vlády přichází krize Ecola, kdy se vyskytne problém ohledně nočních leteckých přeletů nad Bruselem, který je odstartován právě ministry za Ecolo. Následně Ecolo opouští vládu. Tento krok plus reformy, které prosazovaly za své vlády, se odráží ve volbách v roce 2003. Strana získává pouze 4 mandáty. Propad pokračuje i v regionálních volbách z roku 2004, kdy v regionu Brusel strana ztrácí polovinu mandátů a ve valonském regionu je propad ještě znatelnější a strana získává pouze tři mandáty. V roce 2007 se v parlamentních volbách strana začíná zvedat a zdvojnásobuje svůj volební zisk z předchozích voleb a v poslanecké sněmovně získává 8 mandátů. V roce 2009 je patrné, že strana v regionech znovu nabývá svou ztracenou popularitu a ve Valonsku získává 14 mandátů, což je stejný výsledek jako v úspěšných volbách v roce 1999. V Bruselu získává 16 křesel, což je její prozatím nejlepší výsledek, který předčil i výše zmiňovaný rok 1999. V posledních volbách, kde strana získává stejný počet 8

mandátů jako v minulých volbách a upevňuje tak svou pozici. Je zde velice znatelná spolupráce mezi vlámskými a valonskými zelenými. Po volbách v roce 2007 v parlamentu vytvořili společnou skupinu svých poslanců. Rozhodně se jedná o stabilní politickou stranu s dlouholetou tradicí, s kterou je třeba do budoucna stále počítat, už jen proto, že environmentální problematika je stále aktuálnější.

4.1.5 *Parti populaire (Lidová Strana)*

PP je nejmladší politická strana Belgie, které se budu ve své práci věnovat. Byla založena teprve v roce 2009 právníkem Mischaël Modrikamen jako konzervativní liberální strana (partipopulaire 2011). Strana je koncipována jako valonsko-vlámská politická strana, která se snaží o posílení vztahu mezi federální vládou a regiony. Předseda strany Mischaël Modrikamen prohlásil, že úkolem PP je „poskytovat nové nápady pro soužití mezi komunitami v Belgii.“ (de redactie 2011) Strana se do této chvíle zúčastnila pouze parlamentních voleb v roce 2010. Zde získala 84.005 hlasů a 1,29% (elections2010) a jeden mandát. Prozatím, je PP velkou neznámou a nedá se přesně určit, jak se budu do budoucna vyvíjet. Určitým vodítkem nám mohou být Lidové strany ve Španělsku, nebo Francii, u kterých se Modrikamen inspiroval při zakládání belgické PP. 22.4.

4.1.6 *Le Front national (Národní fronta)*

Národní fronta byla založena v roce 1985, ze tří politických subjektů, z „Sociálně nacionalistického hnutí, Unie pro novou demokracii a skupiny Delta.“ (FN 2011) Jedná se o Valonskou nacionálně populistickou politickou stranu, která bývá často řazena mezi krajně pravicové strany. Stranou dlouhou dobu zmítaly boje o to, kdo ji povede. Na jedné straně stál zakladatel strany Daniel Feret a na druhé, Michel Delacroix, který nakonec odstoupil, protože byl obviněn z antisemitismu. Stranou se tyto vnitřní spory táhly až do roku 2007 a stranu vyčerpaly. Také se od strany odtrhlo několik jejich přívrženců a vznikly často nové regionální politické subjekty. Z důvodu těchto problémů se strana v roce 2009 a 2010 nedostala do žádného z parlamentů. Ve volbách do federálního parlamentu strana získala v každých ze sledovaných voleb tj. ve volbách v roce 1999, 2003 a 2007 jeden mandát. Do Valonského parlamentu získala v roce 1999 jeden a v roce 2004 dokonce 4 mandáty. Ve volbách do regionu Brusel se straně vedlo o něco lépe, když v roce 1999 získala dva a v roce 2003 4 mandáty.

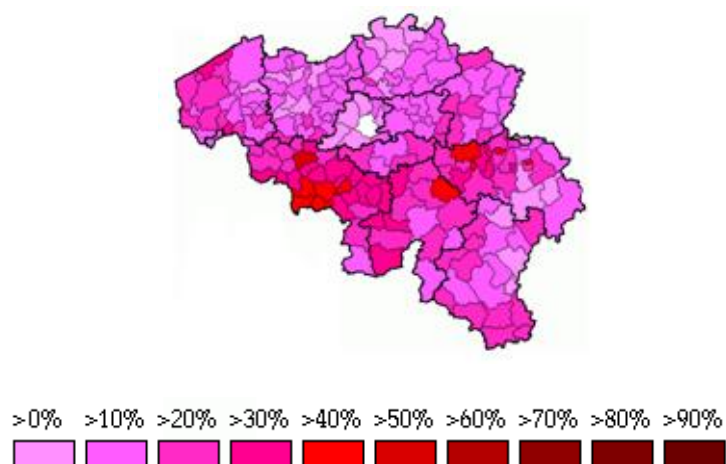
Národní fronta měla ambice, na určité volební úspěchy na regionální úrovni, kde v roce 2003 získala 4 mandáty, ale vnitřní rozpory stranu oslabily. Není vůbec jisté, zda se z nich do budoucna ještě vzpamatuje.

5 Přehled voleb a jejich výsledků

5.1 Všeobecné volby

5.1.1 Všeobecné volby 1999

Mapa 1: Volby do federálního parlamentu 1999, SP/PSC

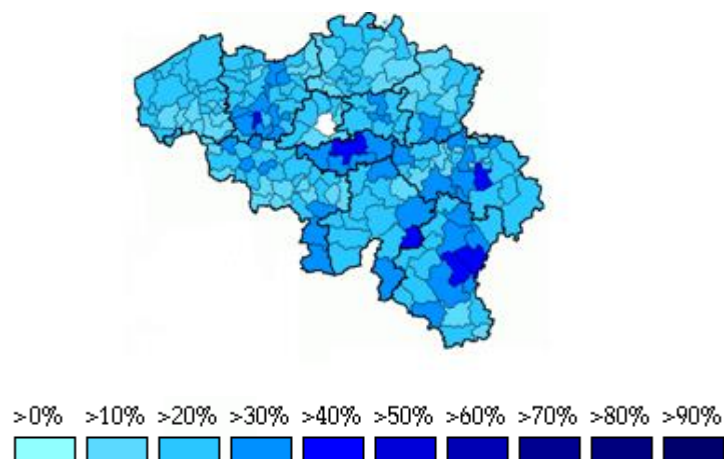
Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

V parlamentních volbách v roce 1999 získala vlámská SP 14 mandátů. Ve výše přiložené mapce vidíme, jaký byl volební zisk strany na Vlámském území. Obecně se dá říci, že strana neměla žádné území s vyšší volební podporou, podpora byla rozložena rovnoměrně po celém území a pohybovala se od 0 % do 19 %. Za socialisticky nejsilnější regiony se v těchto volbách dají považovat Západní Flandry a Limburg, kde se zisky strany pohybovaly nejčastěji v rozmezí mezi 20 % a 30 %. Největší úspěch zaznamenala strana na severu Západních Flander, kde se její volební zisk dostal přes 30 %.

Valonská PS v těchto volbách získala 19 mandátů a byla tedy úspěšnější, než její Vlámská sestra. Na většině valonského území se její zisk pohyboval nad 20 %, vyjma oblastí na východu země, kde dosahoval pouze k 10%. Oproti PS má valonská SP jasněji vymezená centra územní volební podpory, která se nacházejí na východě země v provincii Hainaut.

Zde se nachází hlavní podpora socialistů a během voleb zde obdrželi v šesti regionech více než 40% hlasů. Další okresy se ziskem přes 40 % se nacházejí v provincii Namur a Liége.

Mapa 2: Volby do federálního parlamentu 1999, VLD/PRL-FDF

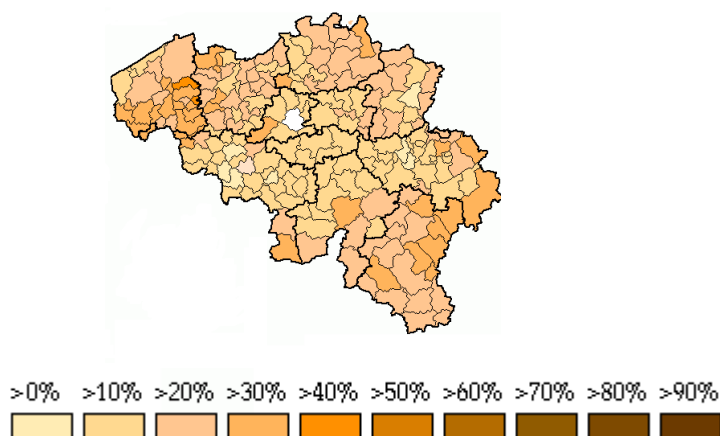

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

V parlamentních volbách v roce 1999 získala vlámská VLD 23 mandátů a volby vyhrála. Dle výše přiložené volební mapy, ale na první pohled tento volební zisk přímo nevyplývá. Ve většině okresů strana získává do 30 % hlasů. Nejsilněji se VLD projevuje ve Východních Flandrech, kde získává nad 30 % a v jednom okrese nad 40 % hlasů. Po tomto hlubším exkurzu do volebních výsledků strany je jasné proč ve volbách zvítězila. Vždyť na většině území získala v průměru o 10 % více hlasů než výše zkoumaná SP.

Valonská MR si nevedla ve volbách tak dobře jako valonská VLD a získala 18 mandátů. Ovšem při pohledu do volební mapy působí volební zisky MR jako vyšší. Na většině území získává do 20 % hlasů, ale nejsou výjimkou ani okresy se ziskem nad 30 % a na několika místech i nad 40 % hlasů. Za region z nejsilnější volební podporou MR se dá považovat Valonský Brabant, ve kterém strana jasně zvítězila, i s porovnáním s ostatními parlamentními stranami. Opět se zde projevuje fakt, že Valonská strana, má oproti vlámské jasněji vymezenou územní podporu, zatímco ta ji má rozloženou rovnoměrně byť s nižšími výsledky po celém území federální republiky.

Mapa 3: Volby do federálního parlamentu 1999, CVP/PSC

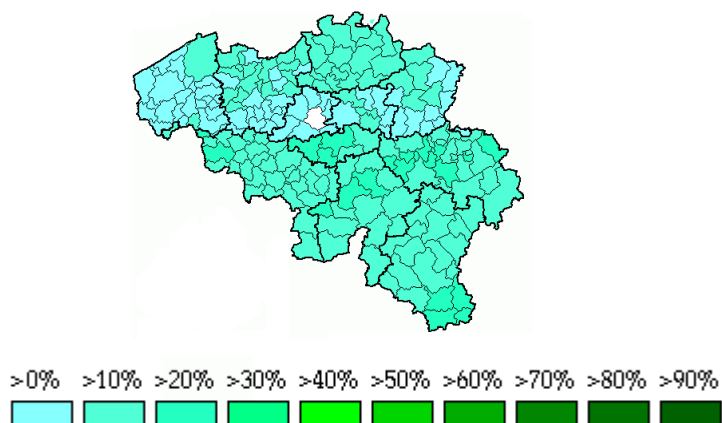

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

V parlamentních volbách v roce 1999 získala do té doby nejsilnější politická strana CDV 23 mandátů a skončila tak až na druhém místě hned za liberální VLD. A poprvé od svého vzniku nebyla přizvána do vlády. Podpora CDV ze strany voličů se pohybuje na území Vlámka mezi 10 % a 30 % nejsilnější strana působí na jihu regionu Západní Flandry, kde její zisky dosahují nad 30 %, několik dalších podobných oblastí můžeme najít v sousedních Východních Flandrech anebo v Antverpách, zde se ale již nejedná o takovou koncentraci volební podpory, ale jsou to pouze jednotlivé okresy.

Na jihu ve Valonsku katolická CDH získává 10 mandátů a stejně jako VLD není přizvána do vlády. U CDH pokud se dá vůbec hovořit o nějaké koncentraci volební podpory, tak ta se nachází na jihu země v provincii Luxembourg a v několika okresech provinciích Liège a Namur. Celkově se zde dá hovořit o nižší podpoře katolické strany než v sousedním Vlámku. Což se projevuje i na jejich volebních ziscích. Zatímco Valonská CDV se řadí mezi nejúspěšnější Belgické strany vůbec, tak CDH je mezi třemi hlavními politickými rodinami ta nejslabší.

Mapa 4: Volby do federálního parlamentu 1999, Agalev/Ecolo

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

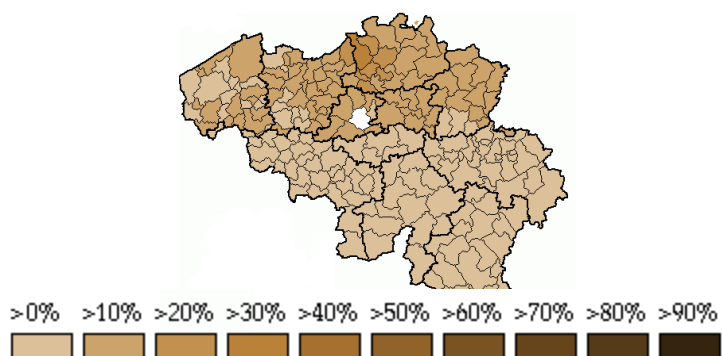
Obě zelené strany Agalev a Ecolo zaznamenaly v roce 1999 nečekaný úspěch, ne jenomže získaly tolik mandátů jako ještě nikdy v historii, ale dostaly se vůbec poprvé a zatím naposled do federální vlády.

Vlámská strana Agalev získala 9 mandátů, její volební zisky nebyly nijak závratné pohybovaly se maximálně do 20 %. I to byl pro stranu nečekaný úspěch. Hlavní území s největší podporou bylo v regionu Antverpy, kde strana neklesla pod hranici 10%. I ve všech ostatních vlámských regionech byly oblasti s 20 % volebním ziskem.

Valonská Agalev si vedla velice podobně, nejsilnější byla ve Valonském Brabantu, kde se její zisky též pohybovaly do 20 % hlasů. Naopak nejslaběji si strana vedla v provincii Luxembourg, kde nepřekročila hranici 10 %.

Tyto úspěchy zelených stran měly za důsledek krize, které před volbami postihly království, a ony z něj dokázaly vytěžit na své poměry maximum. Bohužel znovu se jim tento úspěšný krok zopakovat nepodařilo.

Mapa 5: Volby do federálního parlamentu 1999, VB/FN

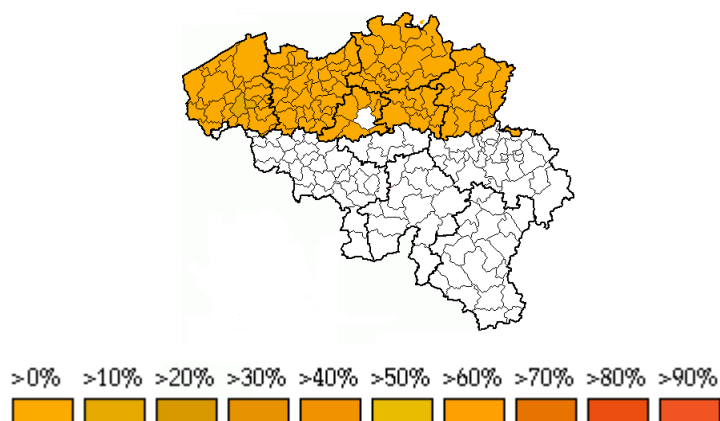
Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Vlámský blok ve volbách v roce 1999 zaznamenal do té doby největší volební úspěch. Získal 15 mandátů a dal svému okolí najevo, že je s ním třeba do budoucna počítat, více než si třeba jiní mysleli. Strana zaznamenává úspěch po celém území Vlámka. Největší volební zisk obdržela v regionu Antverpy, v okrese Antverpy, kde překonala hranici 30 % hlasů. V okolí okresu Antverpy získává nad 20 % hlasů, jinak jinde obdržela do 20 % hlasů. Nejmenší volební podporu nachází v Západních Flandrech, kde zvítězila SP.

Valonská FN se nikde nijak neprojevila a nepřekonala na žádném místě hranici 10%. Za tento volební „úspěch“ obdržela 1 mandát.

Již tyto volby naznačují, že oblast Vlámka a zejména regionu Antverp, je více nacionálně, etnicky a autonomně naladěná, než celé Valonsko, kde na federální úrovni žádné nacionalistické strany kromě FN neexistují. Vliv FN je také bezesporu diskutabilní a strana nemá žádný potenciál.

Mapa 6: Volby do federálního parlamentu 1999, VU-ID

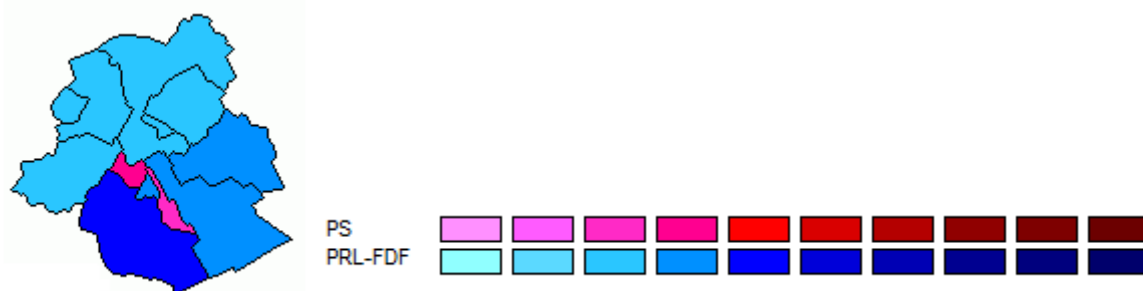

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Valonská Volksunie, která do voleb v roce 1999 kandidovala pod zkratkou VU-ID. Získala 8 mandátů, a to byly zároveň i její poslední volby. Do příštích voleb v roce 2003 se strana rozpadla a místo ní vznikly dvě nové nástupnické strany N-VA a Spirit.

V těchto volbách strana pouze ve dvou okresech překročila hranici 10% hlasů. Za následek to měla její politika, která se začala rozcházet s původními ideály strany a zejména účast při jednání o Egmontském paktu, které později zapříčinilo její rozpad. Značná část voličů též přešla k radikálnějšímu Vlámskému bloku.

Mapa 7: Volby do federálního parlamentu 1999, Brusel

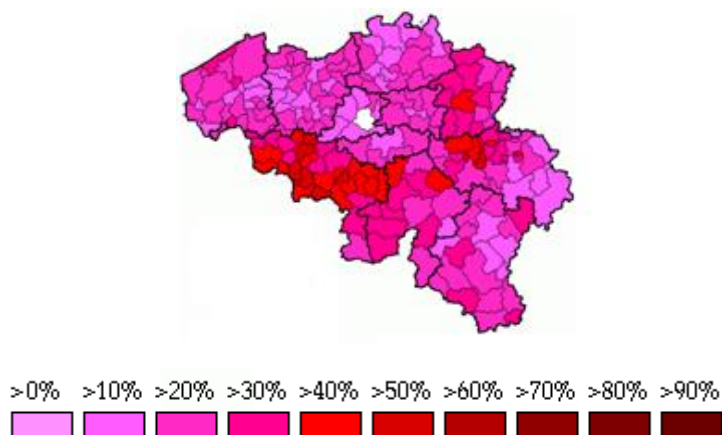

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Ve volbách do federálního parlamentu v roce 1999 v hlavním městě Bruselu, město ovládla z většiny valonská PRL-FDF, která vyhrála ve všech obvodech kromě jednoho, ve kterém zvítězila valonská socialistická strana PSC.

5.1.2 Všeobecné volby 2003

Mapa 8: Volby do federálního parlamentu 2003, Sp. a-Spirit/PS

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

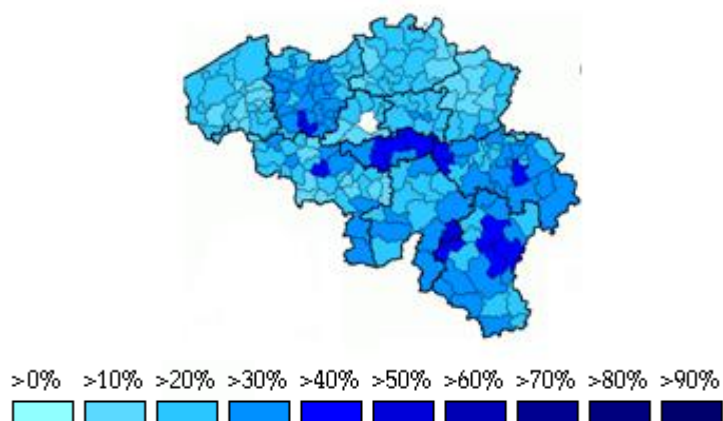
V parlamentních volbách v roce 2003 dochází jak ve Vlámku, tak ve Valonsku k jasnému posílení obou socialistických stran. Jasně to dokazuje fakt, že SP získala 23 a PS 25 mandátů.

Vlámská SP si oproti předešlým volbám polepšila o 9 mandátů, což je vidět na výše přiložené mapě. Oproti předešlým volbám si strana procentuálně polepšuje na většině území. Pokud v roce 1999 SP získala více než 20% pouze v provinciích Západní Flandry a Limburg tak v roce 2003 tento zisk zaznamenává na většině území. Provincii Limburg SP ovládla kompletně, když na třech čtvrtinách území se dostala přes hranici 30% a v jednom okrese, překonala 40% hranici.

Ve Valonsku je na první pohled vzestup PS daleko více znatelný než u SP. Strana kompletně ovládá region Hainaut na západě, kde na většině území překračuje zisk 40% hlasů a v šesti okresech, strana získává nadpoloviční většinu.

Na příkladu těchto dvou voleb je jasně vidět, že Valonská PS poráží Vlamskou SP a to nejenom v získaných procentech, ale i územní podpoře, která je PS jasněji definovatelná a soustředí se z větší části v jednom regionu. Avšak ani zisky v ostatních regionech, nejsou zanedbatelné a hladce předčí výsledky SP, jejíž podpora je roztržštěná a nekumuluje se na jednom místě.

Mapa 9: Volby do federálního parlamentu 2003, VLD/MR

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

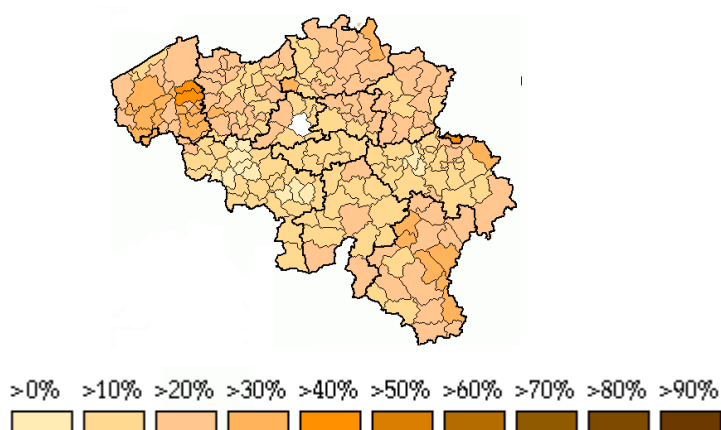
V parlamentních volbách v roce 2003 dochází k udržení pozic Liberálů a jejich posílení zejména na územích, kde předtím již nějaký zisk měli.

Vlámská VLD částečně ztrácí podporu v různých částech regionu, ale naopak si upevňuje svou pozici v regionu Východní Flandry, kde získává více než 30 % hlasů. A stává se pro VLD domovským regionem, kde má stálou voličskou podporu. Dalším regionem, ve kterém si zvyšuje svou podporu, jsou sousední Antverpy.

MR v těchto volbách získává 24 mandátů, tedy o šest více, než ve volbách předchozích. Tato změna, je názorně vidět i na naší mapě. MR posiluje ve všech valonských regionech a to zejména ve Valonském Brabantu, kde na většině jeho území dosahuje více než 40% volebních hlasů a stejně tak posiluje i v Lucemburském regionu.

Ve valonské části země, je jasněji vidět vzestup strany, která zde má také jasněji definované území volební podpory. Stejně jako u socialistických stran, působí valonští voliči více disciplinovaně. Důležité je také to, že valonská MR má určité území, v tuto chvíli je to Valonský Brabant, kde je převaha liberálně smýšlejících voličů a strana zde díky tomuto faktu získává více procent, než strany jiné. Zatímco u vlámské VLD jsou liberální voliči rozprostřeni po celé oblasti a nenachází se jich někde větší počet na jednom místě.

Mapa 10: Volby do federálního parlamentu 2003, CD&V/CDH

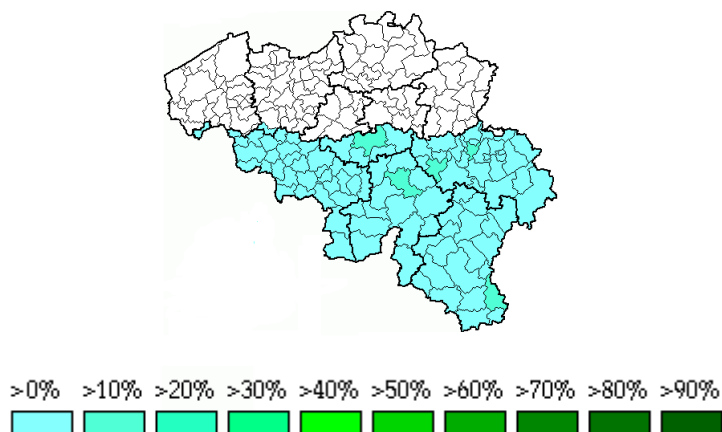
Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Volby v roce 2003 sebou přinesly další ztrátu katolických stran. CDV získává 21 mandátů. Podpora strany mezi voliči se ale nijak znatelně nezměnila. Z větší části zůstává stejná, jen v několika okresech došlo k částečnému úbytku hlasů ve prospěch VLD a SP. Nedá se říct, že by strana posílila ani oslabila. Zůstává tam, kde byla po minulých volbách.

Ztráta CDH je na první pohled zřejmá zejména v severní části Valonska, kde ji oslabila socialistická PS a to v regionu Hainaut, ale oslabila i v regionech Luxembourg, Liège a Namur kde v minulých volbách získala přes 30 % hlasů.

Z přiložených map, ale i z výsledků voleb z minulých let je jasně vidět, že se katolická strana těší větší podpoře ve Vlamsku, kde největší podporu zaznamenává na západě země. Zato ve Valonsku má strana podporu srovnatelnou se zelenou stranou Ecolo, ale vše nasvědčuje tomu, že tento trend poklesu podpory katolických stran bude pokračovat. Dnes již církevní strany nemají takový vliv a potenciál jako dříve a velké množství voličů se od nich postupně obrací k jiným alternativám. Například k výše zmiňovaným socialistům či liberálům.

Mapa 11: Volby do federálního parlamentu 2003, Ecolo

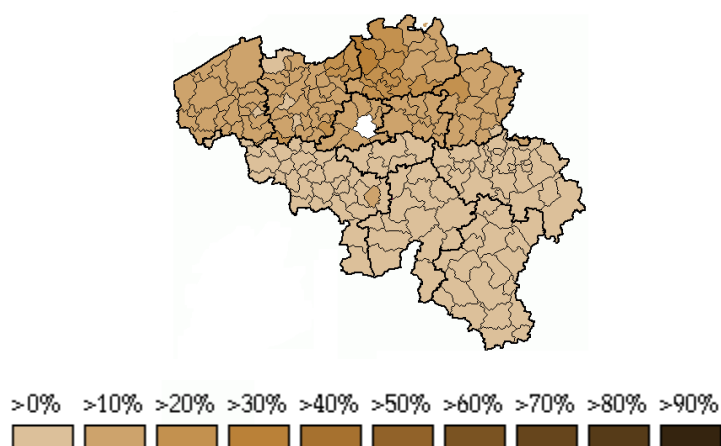
Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Do voleb v roce 2003 obě strany vstoupily po neúspěšné účasti ve vládě. Vlámská Agalev již z důvodu právě neúspěchu ve volbách nekandidovala a snažila se o vnitřní transformaci.

Ecolo získala pouhé 4 mandáty a nikde neměla větší volební úspěch, její zisky se pohybovaly do 10% a pouze v 5 okresech tuto hranici překročila.

Volby v roce 2003 se pro obě strany staly katastrofickými, a to z důvodu jejich účasti ve vládě. Agalev nebyla ani schopna kandidovat a Ecolo zažila volební debakl. Pro obě strany to měl být jistý impuls k tomu, aby si uvědomily, co tedy udělaly špatně a do budoucna se těchto chyb vyvarovaly.

Mapa 12: Volby do federálního parlamentu 2003, VB/FN

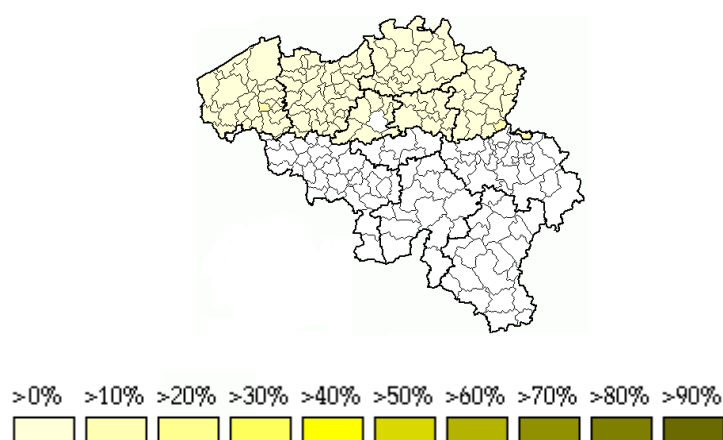
Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Ve volbách v roce 2003 Vlámský blok ještě posílil a získal o tři mandáty více než v posledních volbách. Strana zvýšila svůj volební zisk v Západních Flandrech a z okresů, kde by nepřekročila hranici 10%, zůstalo pouze 5 z předešlých 24. Vlámský blok začal upevňovat svou pozici v regionu Antverpy a přilehlých okresů, které s regionem sousedí. Ve více než polovině antverpských okresů překročil hranici 20%.

FN si nijak znatelně od předchozích voleb nepolepšila a získala opět jeden mandát. Za zmínku stojí snad pouze to, že v jednom z okresů regionu Hainaut se jí podařilo překonat hranici 10%.

Po volbách v roce 2003 je více než jasné, že Vlámsko není příliš spokojeno se stávající národní situací v Belgii. Pokud by mohli, tak by obyvatelé využili možnosti odtržení od Valonska. Zatímco ve Valonsku se žádné nacionalistické tendence, alespoň prostřednictvím nacionalistických stran, neobjevují.

Mapa 13: Volby do federálního parlamentu 2003, NV-A

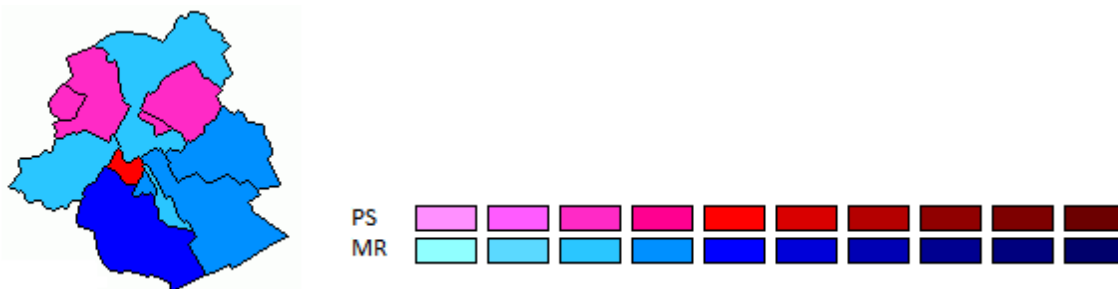

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Poslední stranou, která získává v letech 1999 a 2003 mandát do federálního parlamentu je již výše zmíněná N-VA, která vznikla rozpadem Volksunie.

V roce 2003 proběhly první volby, kterých se strana zúčastnila. Avšak strana získala pouze jeden mandát a 10% hranici překročila pouze ve dvou okresech. Za následek to měl vzrůstající vliv Vlámského zájmu, který N-VA určitým způsobem politicky konkuroval a hlavně byla novou, malou a neznámou politickou stranou.

Mapa 14: Volby do federálního parlamentu 2003, Brusel

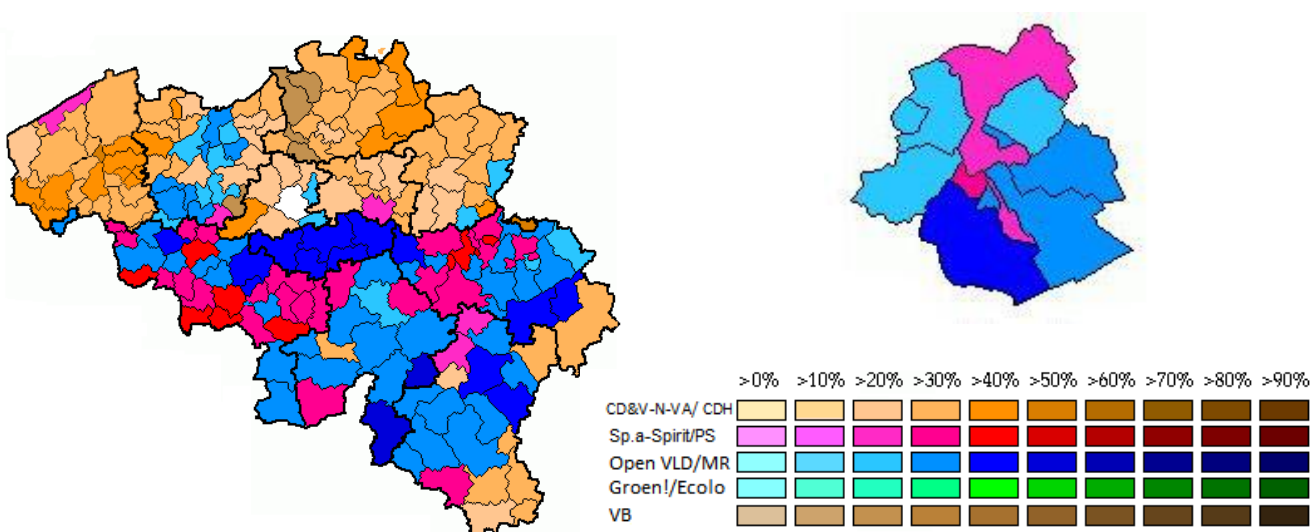

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Ve volbách v roce 2003 opět v Bruselu zvítězily pouze dvě politické strany MR a PS. PS tentokrát ovládla větší část města, než ve volbách předchozích.

5.1.3 Všeobecné volby 2007

Mapa 15: Volby do federálního parlamentu 2007

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://verkiezingen2007.belgium.be/fr/index.html>

Vlámská socialistická Sp. a do federálních parlamentních voleb v roce 2007 kandidovala společně se stranou Spirit, která stejně jako NV-A vznikla po rozpadu Volksunie. Kartel Sp.a-Spirit získal ve volbách 14 mandátů, zaznamenal tedy velkou ztrátu podpory mezi voliči. Tato ztráta je dobře vidět na naší volební mapě. Socialisté naprosto ztratili veškerou svou volební podporu, kterou měli v minulých letech, i v provincii Limburg, kde se jim

začínala pomalu formovat stálá volební podpora, přišli o všechny získané okresy. Na území Valonska, jím zůstaly pouze tři okresy, ve kterých strana zvítězila. Stejný volební neúspěch zažily v těchto volbách všechny Valonské strany, kvůli kandidátce kartelu CD&V-N-VA.

Valonská PS zaznamenala též volební ztrátu, ale ne tak velkou a stále jím zůstala značná volební podpora zejména v nejsilnějším socialistickém regionu Hainaut. Zde má strana stále silnou volební podporu, která v několika okresech přesahuje hranici 40%. Stálý větší volební zisk si strana udržuje i v regionu Liège, kde má též silnou volební podporu. I přes tuto relativně stálou volební podporu strana ve volbách v roce 2007 přišla o 5 mandátů.

Vlámští liberálové Open-VLD stejně jako většina ostatních politických stran přišla o část volebních zisků. V těchto volbách strana získala o sedm mandátů méně. Udržela si, ale stálou volební podporu ve středu regionu Východní Flandry z čehož plyne, že je na tom v tomto ohledu kupříkladu lépe než SP.

Valonská MR ztratila oproti ostatním politickým stranám nejméně mandátů, pouze jeden. Také si stále udržuje velkou volební podporu na území Valonska. Díky tomu všemu je MR nejsilnější Valonskou politickou stranou. Ve volbách v roce 2007 zvítězila v celém regionu Valonský Brabant, kde ve všech volebních okresech překonala hranici 40%. Ve dvou okresech v regionu Luxembourg strana překonala 50% volební zisk.

Kartel CD&V-N-VA v roce 2007 poprvé kandiduje a vyhrává volby do federálního shromáždění v tomto složení. Tento politický tah, měl výhodu pro obě strany, tedy zejména pro CD&V, která v předchozích letech ztrácela na své popularitě. Spojení s nacionálně-konzervativní stranou zvedlo CD&V preference jelikož nacionalismus byl a je ve Vlámku stále aktuálnější téma a do té doby z něj těžil pouze Vlámský blok. Strana ve volbách až na malé výjimky naprosto vytlačila jakoukoliv konkurenci a získala 30 mandátů. Největší podporu našla na východě provincie Antverpy a v Západních Flandrech. Zde se volební zisky pohybovaly přes 40% hlasů.

Zatímco vlámská CD&V spolu s NV-A slaví volební úspěch, tak valonská křesťanská CDH získává 10 mandátů a úspěšně vítězí pouze při hranicích s Luxemburskem a Německem.

Během voleb se na belgické politické scéně po delší odmlce objevují s novým názvem Groen! vlámští zelení. Groen! získává čtyři mandáty ve federální poslanecké sněmovně, po delší odmlce a předcházející krizi strany se dá tento zisk považovat za dílčí úspěch a strana si tímto krokem opět vydobývá zpět svou ztracenou pozici.

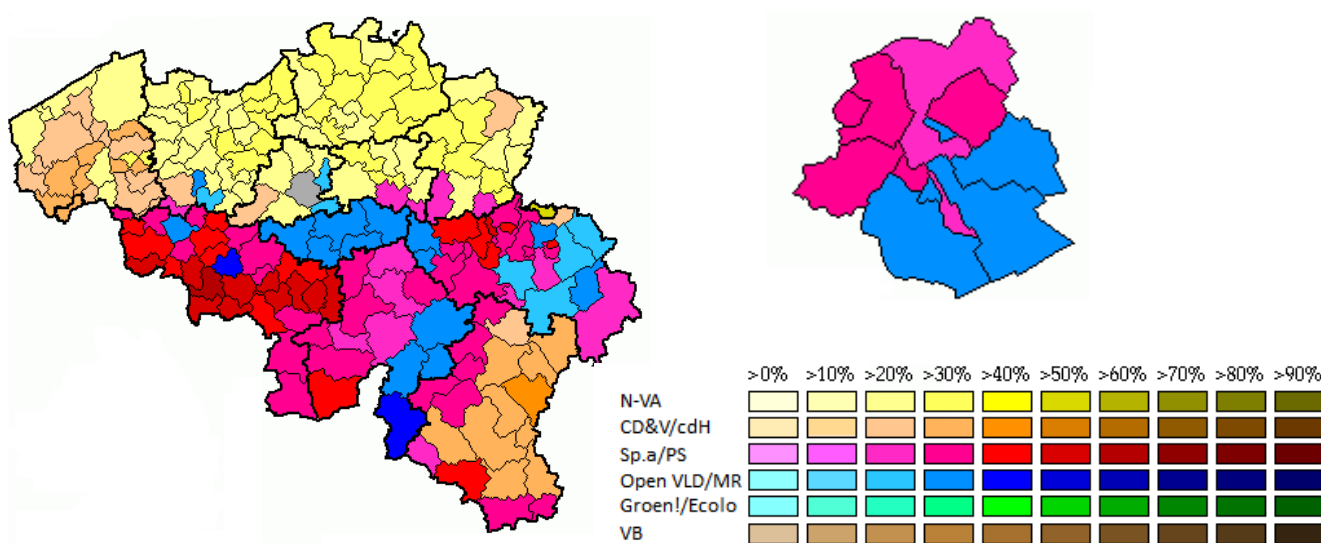
Valonští zelení Ecolo po nevydařených volbách z roku 2003, stejně jako Groen! nabírají druhý dech a získávají osm mandátů. Obě zelené strany se nám tímto snaží dát najevo, že krizi ustály, a že je opět na čase, aby se s nimi začalo znovu do budoucna počítat.

FN opět ve volbách získává jeden mandát.

Vlámský zájem, jenž vznikl přejmenováním Vlámského bloku, začal po letech vzestupu trochu ztrácet na popularitě. Z regionů s jeho vysokou popularitou ho ve volbách v roce 2007 začal vytlačovat kartel CD&V-NV-A, který mu přebral nemalou část voličů. Zejména díky podobnému zaměření N-VA a její nižší míře „agresivity“. Svou roli zde, ale určitě sehrálo soudní líčení se stranou. V tomto soudním líčení byla VB žalována za rasistické výroky. Strana soud prohrála a musela zaplatit peněžní pokutu. Tento soud vedl také k tomu, že se strana nechala přejmenovat, aby nepůsobila na první pohled tak radikálně.

5.1.4 Všeobecné volby 2010

Mapa 16: Volby do federálního parlamentu 2010

Zdroj: <http://www.electoralgeography.com>

Vlámská Sp. a ztrácí po dlouhé době ve volbách svou socialistickou baštu na severu Západních Flander v okrese Ostende. I taková, na první pohled, drobnost dotváří obraz o úpadku tradičních belgických politických stran, na jejichž místa nastupují nové více radikální politické strany.

PS má ve Valonsku naprosto opačný „problém“. PS získává v těchto volbách 26 mandátů, o šest více než měla v předchozích volbách a upevňuje si svou pozici nejsilnější Valonské strany. Svou pozici upevňuje zejména v provincii Hainaut, kde v jednom z okresů získává více než 60% hlasů. PS je jedinou sledovanou politickou stranou, které se podařilo v průběhu let 1999 – 2010 upevnit svou pozici ve volebních mapách a následně ji i rozšířit a nemuset se obávat o její zničení jinou politickou stranou.

Open VLD získává pouhých 13 mandátů, a naprosto ztrácí souvislou volební podporu, kterou měla strana ještě ve volbách předešlých. Ve Valonsku jsou pouhé tři malé okresy, ve kterých dokázala strana zvítězit, jinak byla stejně jako Sp. a vytlačena novou politickou stranou NV-A, která do posledních belgických voleb již kandidovala sama za sebe.

Také valonští liberálové MR začínají ztrácet na voličské přízni, tentokrát to ale není zapříčiněno žádnou novou politickou stranou, ale socialistickou PS, která je na vzestupu. I přes toto všechno zůstává liberálům Valonsko Brabant a část provincie Liège. Proti předchozím volbám je to, ale velká územní ztráta.

CD&V po zrušení kartelu s NV-A zažívá nejhorší volební výsledek za dlouhou dobu, pouhých 17 mandátů a až třetí místo ve volbách do federálního parlamentu. Co se týče územní podpory, tak v tomto ohledu se CD&V i přes vysokou volební újmu udržela ve svých pozicích v Západních Flandrech, kde měla po celé sledované období stálou a silnou volební podporu.

Valonská CDH si opět o jeden mandát pohoršila. Obsazuje s devíti mandáty opět poslední místo mezi tradičními belgickými stranami. I když se jí z hlediska volebního zisku nevede dobře, stále má určité větší území se stálou volební podporou. Jedná se o region Luxembourg, ve kterém z větší části ve volbách zvítězila právě CDH.

Vlámská N-VA narušila původním vlámským stranám jejich zažitý způsob fungování a volební podpory. Jednoznačně zvítězila v celém Vlámku, tedy kromě provincie Západní Fladry, kde si své postavení stále drží katolická CDH. Největší volební úspěch zaznamenala strana v provincii Antverpy, kde zvítězila na území, ještě do nedávna patřící Vlámskému zájmu. N-VA se stala vcelku rychle z neznámé strany vítězem voleb a nejsilnější politickou silou v zemi, která má v sobě potenciál na dořešení vzniku dvou nových samostatných států Vlámsko a Valonsko.

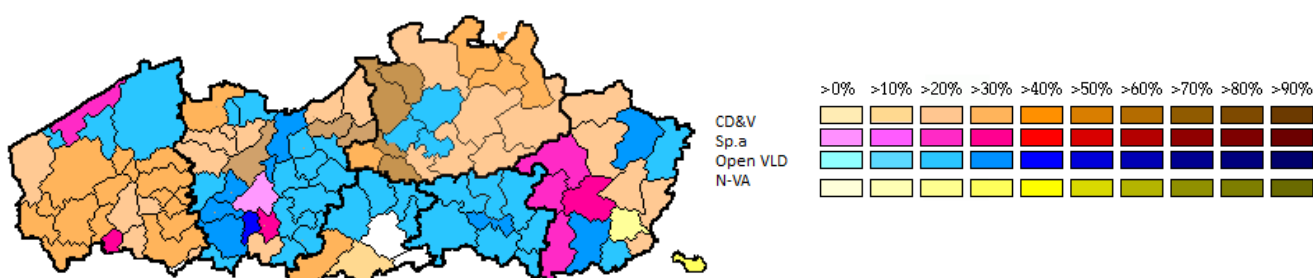
Vlámský zájem získal ve volbách pouze 12 mandátů a kvůli výše zmíněné N-VA se mu nepodařilo zvítězit v žádném okrese, ve kterých ještě do nedávna vítězil sám. Se vznikem N-VA se straně na politickém poli objevil nový konkurent, se kterým se musí dokázat vypořádat nebo založit spojení.

Obě zelené strany Groen! a ani Ecolo nepotkalo ve volbách v roce 2010 nic zásadního. Strany upevnilly svůj volební zisk z předchozích voleb a tím daly ostatním najevo svou stabilitu.

5.2 Regionální volby

5.2.1 Regionální Vlámské volby 1999

Mapa 17: Vlámské regionální volby 1999

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

V roce 1999 neproběhly pouze volby do federálního parlamentu, ale i do parlamentů regionálních. V této části se budu věnovat regionálním volbám do Vlámského parlamentu. Pomocí výše přiložené volební mapy si přiblížíme, která strana ve kterém regionu zvítězila, jaké to mělo důvody popřípadě následky atd.

Vlámská socialistická SP získala v těchto volbách 19 mandátů. Strana nejlépe dopadla v regionu Limburg, kde zvítězila ve čtyřech okresech, ale zvítězit se jí povedlo i v několika okresech v regionech Východní a Západní Flandry, včetně tradiční socialistické bašty na severu Západních Flander okresu Ostende. Když srovnáme tuto volební mapu s volební mapou SP z federálních voleb do parlamentu v roce 1999. Tak dojdeme k zjištění, že regiony ve kterých SP zvítězila, se shodují s regiony, ve kterých v parlamentních volbách získala vyšší procento hlasů.

Liberální VLD skončila v těchto volbách s 27 mandáty na druhém místě za katolickou CDV. Strany si tak vyměnily místa z parlamentních voleb z téhož roku. Jejím volebnímu zisku odpovídá i rozložení na volební mapě. Na první pohled je vidět že modrá barva, která znázorňuje VLD je skoro stejně častá jako brva zastupující CDV. Hlavní podporu strana nalézala v provincii Východní Flandry, kde získává na několika místech přes 30% hlasů,

a dále se pás podpory vede středem Vlámška podél hranic a Valonskem až do provincie Limburg. CDV vyhrála ve všech okresech provincie Leuven, naopak nejmenší podporu měla v regionu Antverpy.

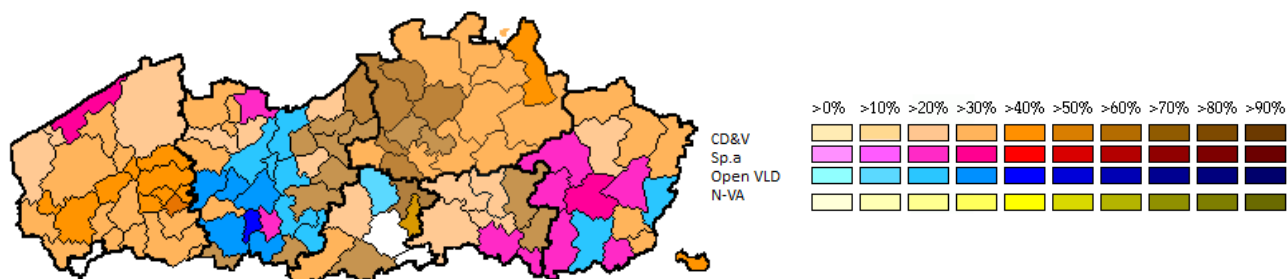
Poslední z tradičních politických stran katolická CDV zvítězila ve Vlámských regionálních volbách s 28 mandáty, což je více než měla nejsilnější Valonská strana. Volební podpora strany se nachází na celém území, ovšem nejsilnější volební základnu má strana v Západních Flandrech a severních Antverpách, přes 30% hlasů. Na území Antverp se dostává do konfliktu s Vlámským zájmem, boj o tento region se teprve rozvine v dalších letech. Opět zde dochází ke splývání vítězných regionů s úspěšnými regiony z federálních voleb.

Vlámský zájem svádí na regionální úrovni souboj s CDV, který se mu v roce 1999 prozatím nedaří ještě úspěšně vyhrát, ale i tak strana získává 20 mandátů a stává se tak třetí nejsilnější stranou na vlámské regionální úrovni. Strana zvítězila v okrese Antverpy a jeho okolí, kde se zisk strany dostal přes 30% hlasů, stejně jako v parlamentních volbách.

Pro Volksunie to byly poslední volby, kterých se ve své historii účastnila. A podařilo se jí zvítězit ve dvou okresech v regionu Limburg a získat celkem 11 mandátů.

5.2.2 Regionální Vlámské volby 2004

Mapa 18: Vlámské regionální volby 2004

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

SP si oproti předchozím volbám polepšila o 6 mandátů a rozšířila okresy, ve kterých úspěšně zvítězila a podle volební mapy si strana polepšila v provincii Limburg, a ztratila pouze vítězství v jednom okrese v Západních Flandrech. Vypadá to, že strana získává pevné postavení v provincii Limburg.

VLD v roce 2004 přišla „pouze“ o dva mandáty, ale ztratila volební vítězství ve většině okresů z minulých voleb. Vítězství si udržela zejména pouze v části Východních

Flander. Tato ztráta částečně ukazuje na úpadek tradičních belgických politických, a to nejenom na regionální úrovni.

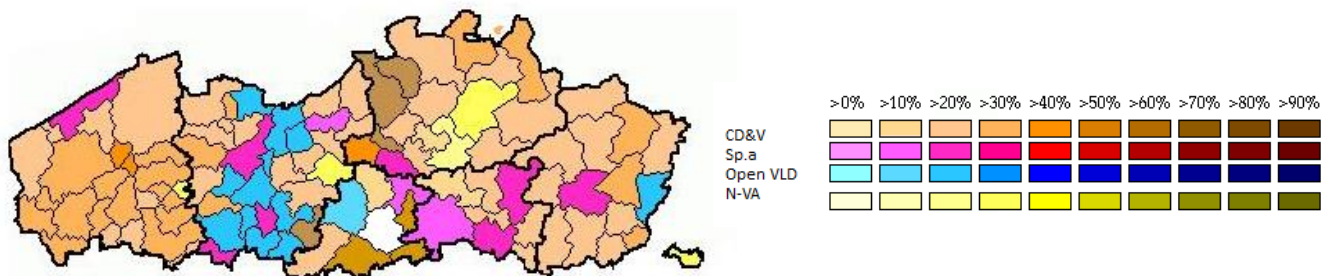
Vlámský zájem podle očekávání svou pozici ještě posílil a získal celých 32 mandátů. Ve volbách zůstal na druhém místě za kartelem CD&V – NVA. Podpora vlámského zájmu se rozrostla do okolí hlavního města Bruselu a dále do části Východních Flander v obou těchto lokalitách vystřídal na vítězné pozici VLD. V tuto chvíli vyvstal částečný problém se sestavováním regionálních vlád, protože Vlámský zájem je stále kvůli cordon sanitaire vyloučen z vlády, ale v současnosti se s ním musí kvůli jeho volebním ziskům začít počítat.

Kartel CD&V – NV-A, který byl sestaven před volbami zaznamenal nečekaný úspěch. Byl složen z katolické CD&V, která před volbami změnila svůj název a z nové strany NV-A, která vznikla po rozpadu Volksunie. Došlo tím na spojení katolické strany a strany s nacionálně-konzervativním zaměřením, která se nebrání osamostatnění Vlámka. Strana s naprostým přehledem volby vyhrála a díky NV-A se ji podařilo porazit i Vlámský blok. Kartel získal 35 mandátů a v Západních Flandrech a Antverpách v některých krajích přes 40% hlasů. Mimo to strana zvítězila ve většině okresů v celé Belgii a minimálně pro NV-A to byl výhodný krok, jelikož si strana předpřipravila půdu pro to, aby mohla v budoucnu kandidovat sama.

UF vlámská politická strana, která bojuje za francouzský jazyk a kulturu na vlámském území zvítězila v okrese Zaventem v provincii Brussels-Halle-Vilvoorde a získala jeden mandát.

5.2.3 Regionální Vlámské volby 2009

Mapa 19: Vlámské regionální volby 2009

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://elections2009.belgium.be/fr/>

Regionální vlámské volby byly v roce 2009 z větší části v režii katolické CD&V, které se zde podařilo zúročit úspěch z předchozích voleb z roku 2004, a zaznamenala

nečekaný vzestup. Přestože již nekandidovala společně s NV-A, tak získala 31 mandátů a zajistila si podporu napříč celého vlámského regionu. Straně se překvapivě podařilo zvítězit v regionech, ve kterých měli do té doby stabilní volební podporu jiné tradiční politické strany. CD&V si polepšila v regionu Limburg, kde porazila do té doby zde dominující SP a v Antverpách dokázala v několika okresech porazit VB. Stabilně silná volební podpora zůstává straně v regionu Západní Flandry.

Sp.a zaznamenala v těchto volbách ztrátu šesti mandátů a propad na žebříčku popularity mezi vlámskými stranami. Největší volební ztrátu utrpěla v regionu Limburg, ve kterém měla až do roku 2009 určitou stabilní volební podporu. V roce 2004 zde zvítězila v šesti okresech teď již pouze v jednom.

Open VLD stejně jako další tradiční politické strany zažívá odklon voličů k jiným politickým stranám. V regionu Západní Flandry, kde zůstávala poslední výrazná územní podpora strany, začíná vítězit CD&V, která ubírá Open VLD její volební preference.

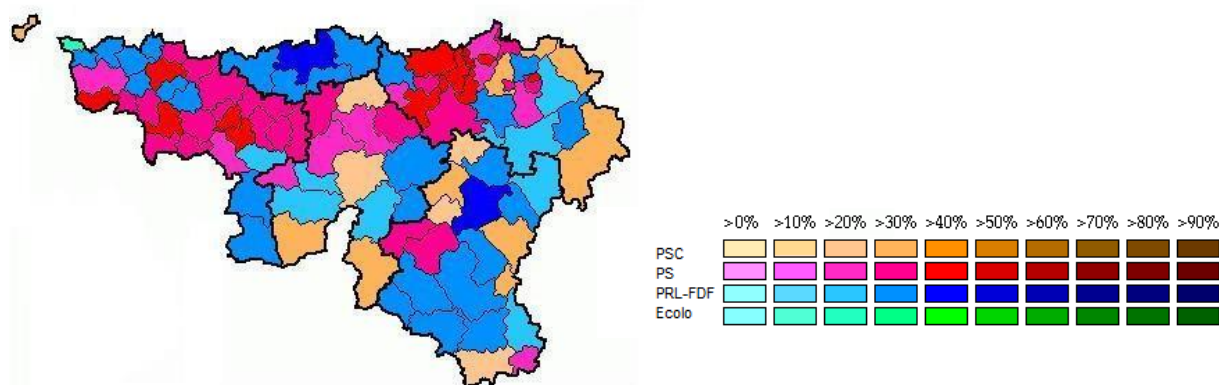
N-VA, která zaznamenala v předchozích volbách díky spojení s CD&V značný volební úspěch, se pokusila na tento úspěch již sama za sebe navázat. Na mapě č. 19 vidíme, že NV-A zvítězila v pěti volebních okresech. Dva se nacházejí v provincii Antverpy a po jednom v provinciích Západní, Východní Flandry a Limburg. Ve většině okresů kde zvítězila CD&V se N-VA umístila hned na druhém místě za ní. Celkem získala strana 16 mandátů do vlámského parlamentu.

VB v těchto volbách získala 21 mandátů, což znamená ztrátu 11 oproti předchozím volbám. Tento jev se dá přisoudit nástupu N-VA, která přebírá VB část voličů.

UF získává v roce 2009 opět jeden mandát a vítězí ve dvou okresech v provincii Brussels-Halle-Vilvoorde.

5.2.4 Regionální Valonské volby 1999

Mapa 20: Valonské regionální volby 1999

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Valonská katolická PSC získává v regionálních volbách v roce 1999 14 mandátů a zažívá na regionální úrovni neúspěch, který je totožný s neúspěchem v parlamentních volbách, kde poprvé od roku 1958 nezasedla ve vládě. Při pohledu na mapu č. 20 je jasné vidět, že zde prozatím na regionální úrovni neexistuje žádné větší území s koncentrovanou územní podporou. Při porovnání s parlamentními volbami ze stejného roku na mapě č. 3 vidíme, že okresy, ve kterých zde PCS zvítězila, se shodují s okresy s vysokou volební podporou v celostátních volbách. Nejsilněji strana působí v regionech Luxembourg a Namur.

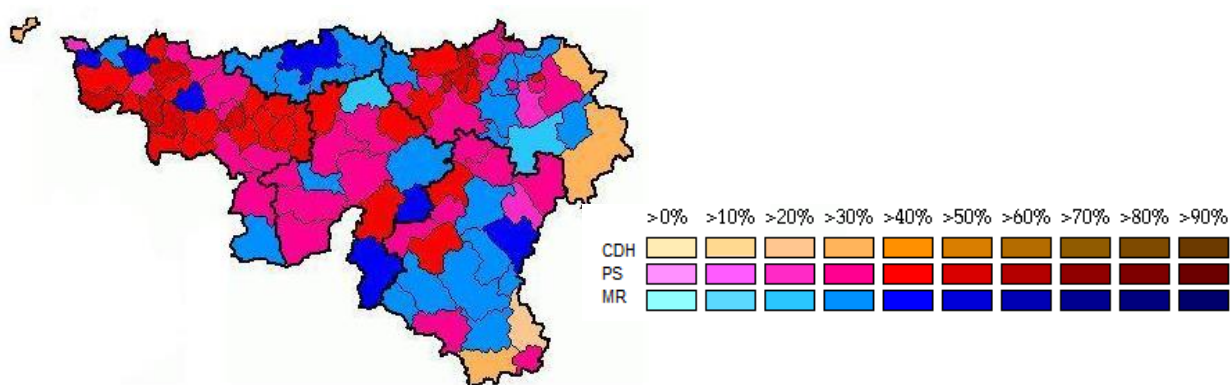
Socialistická PS má ve Valonsku na první pohled nejsilnější postavení a jasné definovanou územní podporu, která vede středem Valonska přes provincie Hainaut, Namur a Liège. V některých okresech dosahuje podpora až k 40 %. PS v těchto volbách vítězí a získává 25 mandátů, stává se tak na dlouhou dobu nejsilnější valonskou stranou.

Liberální PRL-FDF získává ve volbách v roce 1999 21 mandátů a stává se druhou nejsilnější politickou silou ve Valonsku. PRL-FDF má široce rozšířenou voličskou podporu, která je na první pohled nejsilnější v provincii Valonský Brabant, kde strana vítězí ve všech okresech. Další region s vysokou volební úspěšností je Luxembourg. Ve středu tohoto regionu strana získává přes 30% hlasů. Stejně jako u PSC a PS tak i u valonských liberálů dochází při srovnání map č. 2 a 20 k určitému kopírování volební podpory při parlamentních a regionálních volbách.

Strana Ecolo získává 14 mandátů a stejně jako na federální úrovni, tak i zde zažívá nevídaný volební úspěch.

5.2.5 Regionální Valonské volby 2004

Mapa 21: Valonské regionální volby 2004

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

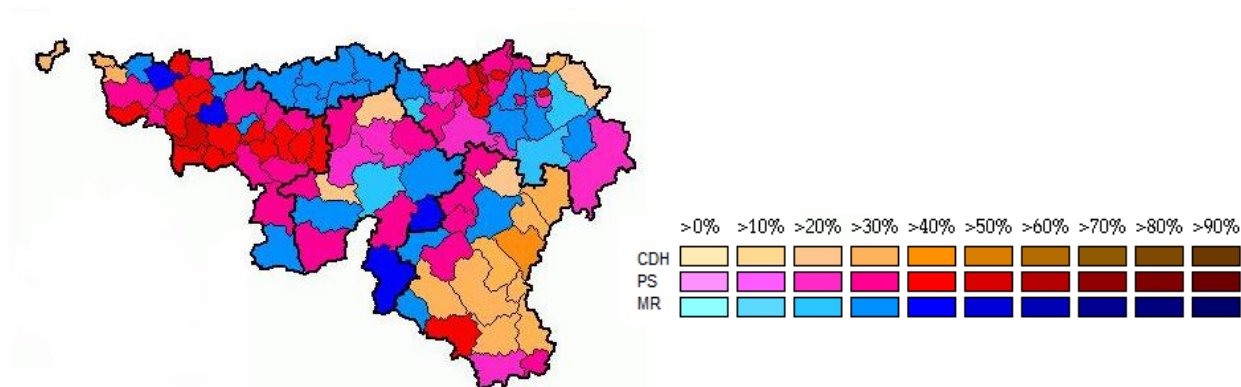
CDH v těchto volbách získává 14 mandátů, stejně jako v roce 1999. Při pohledu na volební mapu č. 21 je zde znatelný úbytek volební podpory oproti volbám předchozím. Straně zůstávají pouze čtyři okresy, ve kterých zvítězila. Tyto okresy jsou situovány do regionů, ve kterých měla strana vždy vyšší volební podporu, jsou jimi Luxembourg a Liège.

Socialistická PS zvyšuje svůj volební zisk, získává 34 mandátů a rozšiřuje své území s volební podporou. Strana vítězí již ve skoro celém regionu Hainaut a Namur a pomalu začíná pronikat do regionů Liege a Luxembourg.

Liberální MR prozatím odolává volebnímu úspěchu socialistů a ztrácí pouze jeden mandát. Stále si udržuje na území Valonska silnou volební podporu v některých regionech. Od minulých voleb stouply některé volební zisky až k 50 % hlasů. Stálou volební územní podporu zajišťuje straně region Valonská Brabant, ve kterém strana stále poráží ostatní politické strany.

5.2.6 Regionální Valonské volby 2009

Mapa 22: Valonské regionální volby 2009

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://elections2009.belgium.be/fr/>

V zatím posledních regionálních volbách, které ve Valonsku proběhly, zaznamenaly všechny tradiční politické strany ztrátu mandátů. Jedinou valonskou stranou, která si v těchto volbách polepšila je zelená Ecolo, které se po krizovém období v minulých volbách podařilo opět na regionální úrovni uspět.

Katolická CDH stejně jako ostatní strany ztrácí podporu, ale na druhou stranu se jí rozšiřuje oproti předchozím volbám územní podpora, a to zejména v regionu Luxembourg. Tento region se začíná do budoucna ukazovat jako možné území s vyšší volební podporou.

Socialistická PS opět vítězí, i když přišla o pět mandátů. Také ztratila vítězství v několika okresech, které v minulých volbách nabyly. Ovšem díky této ztrátě nově nabytých okresů si může ověřit stabilitu územní podpory PS. Tato podpora se po celé sledované období nachází stále na stejném místě a na rozdíl od jiných oblastí se nemění. Jak již bylo zmíněno výše, jedná se o pás volební podpory vedoucí středem Valonska přes regiony Hainaut, Namur a Liege.

Liberální MR ztratila ve volbách v roce 2009 značnou část volební podpory na území Luxembourg, kde tento rok vyhrála katolická CDH. Po srovnání map č. 20,21,22 zjistíme, že MR má svou územní volební podporu roztržštěnou po celém regionu. Jedná se o sever provincie Hainaut, jižní část provincie Namur a sever provincie Liege. V těchto lokalitách si strana drží po celou dobu, v letech 1999-2009, stabilní volební podporu, která je z větší části neměnná.

5.2.7 Regionální volby Brusel

V regionálních volbách do regionu Brusel se spokojíme pouze se stručnou charakteristikou, jelikož zde nedochází k žádným větším změnám. Pro lepší orientaci, se v příloze nacházejí mapy č. 23-28, které nám zobrazují volby v regionu Brusel.

Ve volbách do francouzské jazykové skupiny nedochází ve sledovaném období, k žádným větším změnám, týkajících se územní volební podpory. Do roku 1999 zde vítězí pouze dvě politické strany, a to socialistická PS a liberální MR. Jediným rozdílem je zde to, že ve volbách z roku 1999 vítězí v celém regionu MR, pouze v jednom z okresů vítězí PS. Ve zbývajících dvou obdobích je Brusel rozdělen na dvě části sever a jih. Na severu má pevnou pozici PS a na jihu MR.

Do voleb do nizozemské jazykové skupiny je situace o něco složitější. O sféru vlivu zde usilují tři politické strany Sp.a, Open VLD a VB. V roce 1999 zde vítězí Open VLD a v jednom okrese vítězí VB a Sp.a. Obrat přichází s rokem 2004 kdy v celém regionu překvapivě vítězí VB. Tato situace nemá, ale dlouhého trvání, v roce 2009 zde vítězí Open VLD a v jednom regionu Sp.a. Ve volbách do nizozemské jazykové části parlamentu, tedy neexistuje prozatím žádná jasná územní podpora, jelikož zde v roce 2004 zvítězila pouze VB. Pokud ovšem tento rok „vypustíme“ zůstává nám pevná územní podpora u Open VLD a Sp.a, která nám v těchto dvou volbách zůstává neměnná.

6 Shrnutí

V této kapitole se pokusíme shrnout a vysvětlit to, co jsme na předchozích několika stránkách rozepsali. Nejdříve se budeme věnovat volbám do federálního parlamentu, kde se pokusíme popsat trendy ve vývoji podpory jednotlivých politických stran. Pokusíme se zde také dokázat, popřípadě vyvrátit, zda jsou stejné trendy a pravidla v územní podpoře stran jak ve Valonsku tak Vlámku.

Při srovnání územní voličské podpory vlámské Sp.a a valonské PS docházíme k jednoznačnému zjištění, že socialistům se vede lépe ve Valonsku. V průběhu sledovaného období v letech 1999-2010, zde získávali vyšší volební zisky, ale i jejich území s voličskou podporou je jasně definovatelné a stabilní. Jasně to dokazuje fakt, že Sp.a patří dlouhodobě mezi jednu z nejslabších belgických politických stran, zatímco PS patří mezi nejsilnější valonské strany a na federální úrovni se vždy umístila na druhém místě vyjma voleb z roku

1999, kdy skončila na třetím místě. Valonská PS společně s MR vítězí ve federálních volbách do hlavního města Bruselu.

Open VLD byla v první polovině sledovaného období nejsilnější politickou stranou v zemi, ale ve druhé polovině začala strana zaznamenávat pozvolný pokles volebního zisku, zapříčiněného podle nás vznikem N-VA, která přebrala straně určitou část voličů. Územní volební podpora strany je soustředěna do regionu Východní Flandry, kde je nejsilnější v okrese, ve kterém strana vítězí po celé sledované období. MR je druhou nejsilnější stranou ve valonském regionu a ve srovnání s Open VLD je jejich politická moc zhruba na srovnatelné úrovni. Hlavní územní podpora se u MR nachází hlavně v regionu Vlámský Brabant, který je zcela pod nadvládou strany. V prostředku sledovaného období, byla podpora strany rozšířena po celém vlámském regionu, až v posledních volbách v roce 2010 strana přišla strana o velkou část územní podpory. Hlavně se jedná o regiony, jak je znázorněno v mapě č. 16, Luxembourg, Namur a Nimburg. MR je druhou stranou, která v parlamentních volbách vítězí v hlavním městě Brusel.

Vlámský zájem zažil největší volební úspěch uprostřed sledovaného období. Kdy v letech 2003 a 2007 získala strana nejvíce mandátů. Tento volební úspěch byl zapříčiněn nedostatkem konkurence, kterou VB jako nacionálně-konzervativní strana v těchto volbách ve Vlámku neměla. V roce 1999 existovala konkurence v podobě Volksunie a později zas v podobě N-VA, s nimiž se strana byla nucena dělit o část voličů. Největší úbytek popularity strana zažívá v roce 2010, kdy N-VA kandiduje sama za sebe a přebírá VB část zejména méně radikálních voličů. Hlavní územní volební podpora strany se nachází v regionu Antverpy, kde je největší přímo v okrese Antverpy. VB nelze srovnat s žádnou Valonskou stranou, jelikož na valonské straně neexistují žádné srovnatelné strany.

Zelená strana Groen! zažila největší úspěch ve volbách v roce 1999, kdy byla poprvé ve své historii přizvána do vlády. Na mapě č. 4 je vidět, že strana získala maximálně mezi 10 a 20% hlasů. Území s největší volební podporou se nacházelo v regionu Antverpy. V roce 2003 strana z důvodu vnitřních problémů neobsazuje ve volbách žádný mandát a umísťuje se až ve volbách v roce 2007. V letech 2007 a 2010 se straně nedaří zvítězit v žádném z krajů a její zisky se pohybují mezi 4 a 5 mandáty. Valonská zelená strana Ecolo si ve sledovaném období vede o něco lépe než sousední Groen!. Ecolo stejně jako Groen! v roce 1999 zažívá nečekaný úspěch a stává se součástí vlády. Její hlavní volební podpora se nachází v regionu Valonský Brabant, dále v regionech Namur, Liège a Luxembourg. V dalších volbách opět stejně jako Groen! zaznamenává krizi a přichází o velkou část své podpory. Od této doby se straně nepodařilo zvítězit v žádném okrese a se svými osmy

mandáty je nejslabší valonskou stranou. Celkově má Ecolo větší volební podporu než Groen!, ale nedá se zde v tuto chvíli mluvit o žádné větší volební podpoře s územní podporou.

Katolická CD&V byla nejsilnější vlámskou stranou až do roku 1999, kdy začíná naše pozorování. Tento volební rok ovlivnila předechozí vládní krize, jejíž byla CD&V součástí. Následoval propad této strany a ztráta územní podpory, která se v následujícím roce ještě prohloubila. Územní podpora této strany se tedy nachází zejména v regionu Západní Vlámsko. Oživení strany přichází s volbami v roce 2007, do kterých přichází společně s N-VA ve volebním kartelu. Tento krok straně zajišťuje vítězství ve volbách a rozšíření podpory, která byla, ale ovlivněna právě N-VA a pro tento náš výzkum je tedy zavádějící. V posledních volbách již bez N-VA strana ztrácí velkou část hlasů, ale je zde alespoň jasně vidět podpora strany, která je stále situována do regionu Západní Vlámsko.

Valonská CDH, je společně s Ecolo nejslabší valonskou politickou stranou a vůbec nedosahuje vlivu CD&V. Její vliv je situován zejména do provincie Luxembourg, kde je stabilní po celé zkoumané volební období.

N-VA je v současnosti nejsilnější politickou silou v zemi. Objevuje se zde až ve volbách v roce 2003, ve kterých jako neznámá strana nezaznamenává žádný vyšší volební zisk. Změna přichází s volbami v roce 2007, kde strana zaznamenává velký úspěch díky volebnímu kartelu s CD&V. Její volební úspěch nás v těchto volbách stejně jako u CD&V nezajímá právě z výše zmíněných důvodů. Jak vidíme v mapě č. 16 ve volbách v roce 2010 strana, až na provincii Západní Vlámsko, ovládá naprosto celé Vlámsko. Ovšem stále se zde nedá hovořit o územní volební podpoře, jelikož to byly první úspěšné a samostatné volby této strany. Záležit, bude na příštích volbách, a jak si v nich strana povede a zda zopakuje svůj úspěch.

V této části kapitoly se za měříme na volby do regionálních vlád a pokusíme se zde shrnout vývoj územní podpory jednotlivých politických stran. Pokusíme se zde také dokázat, popřípadě vyvrátit, zda jsou stejné trendy a pravidla v územní podpoře stran jak ve Valonsku tak Vlámku

Open VLD si během sledovaného období zachovává stabilní územní volební podporu v regionu Východní Flandry. Z toho trendu strana vybočila pouze v roce 1999, kdy se jí podařilo zvítězit v regionu Louvan a na dalších místech, jak vidíme na mapě č. 17. Během dalších voleb, ale o tato území strana přišla. Pokud srovnáme Open VLD v těchto a federálních volbách, najdeme zde shodu v územní volební podpoře. Která je na federální úrovni také koncentrována do regionu Východní Flandry.

Územní podpora valonské liberální MR je na regionální úrovni shodná s federální podporou. Což znamená, že stabilní podpora se v celém sledovaném období nachází v provincii Valonský Brabant. Dále je zde značná podpora v provincii Luxembourg a Liége. V průběhu sledovaného období strana přichází MR o podporu na území Luxembourg, ale ve východní části provincie Liége si strana stále drží pevnou územní podporu.

Socialistické Sp.a se na regionální úrovni moc dobře nevede. Její volební zisky ji řadí spíše mezi méně úspěšné vlámské strany. Ani její územní podpora není příliš rozšířená. Ve volbách v roce 1999 a 2004 strana uspěla v regionu Limburg a v Západních Flandrech v okrese Ostende, který je i ve federálních volbách baštou socialistů. V roce 2009 ovšem strana přichází o volební vítězství v regionu Limburg, čímž ztratila stabilní volební podporu, kterou si v předchozích letech budovala. Při srovnání map č. 17, 18 a 19 dojdeme ke zjištění, že stabilní územní podporu má strana pouze již ve výše zmíněném regionu Ostende a po jednom okrese v regionu Východní Vlámsko a Limburg.

Valonská PS si zachovává i na regionální úrovni rozsáhlou a pevnou územní volební podporu, která se nachází napříč regiony Hainaut, Namur a Liége. Tato podpora zůstává neměnná po celé sledované období. Jedinými rozdíly je to, že v průběhu tohoto období dochází ke zvětšení tohoto území. Tímto rozložením své podpory dává jasně najevo, že je nejsilnější Valonskou politickou stranou.

Zelené strany Groen! a Ecolo nemají na regionální úrovni jasně definovanou územní volební podporu. Regiony, ve kterých si strany vedou nejlépe, se nacházejí zejména v okolí hlavního města Bruselu. Je s podivem, že strany nemají žádné takové území, jelikož jejich volební zisky nejsou na této rovině zanedbatelné a vede se jim zde lépe, než na celonárodním poli.

CD&V, jako nejsilnější Vlámská strana má vysokou podporu i na úrovni regionální. Její podpora je, ale rozptýlena po celém Vlámsku. Nejlépe si vede v regionech Západní Flandry a Antverpy, což se opět slučuje s podporou na celostátní úrovni. Při srovnání map č. 17, 18 a 19 vidíme, že v těchto regionech je podpora nejsilnější. V roce 2004 oproti volbám předchozím dochází v těchto regionech k posílení volebních zisků, což je ale nejspíše zapříčiněno společnou kandidátkou s N-VA, která ji pravděpodobně přivedla velkou část voličů. V dalších volbách dochází ke ztrátě této nabyté převahy, ale stále zde má strana pevnou volební základnu. Ještě je nutno dodat, že strana v posledních volbách v roce 2009 posílila a podařilo se jí zvítězit na většině vlámského území.

Valonská CDH má volební podporu značně rozptýlenou. Jediným okresem, ve kterém zopakovala své vítězství ve všech zkoumaných volbách je okres Eupen v provincii Liége.

Jinak se její podpora soustřeďuje zejména v provinciích Luxembourg a Liège, zde se ale nejedná o oblasti se stabilní volební podporou.

Strana Vlámský zájem měla ještě jako do nedávna jediná šanci zaujmout nacionálně smýšlející voliče. Tento fakt, se ale po příchodu N-VA změnil. I tak má ale strana stále pevnou územní voličskou podporu a to na území regionu Antverpy, zejména v jeho východní části v okolí stejnojmenného města Antverpy. Tuto podporu zde má strana po celé sledované období. Jen v roce 2004 podpora zaznamenala značné rozšíření do regionu Východní Flandry, a do okolí hlavního města Bruselu, kde je tato podpora nejspíše spojena s vítězstvím strany v regionálních volbách do bruselského parlamentu.

U N-VA nelze jakkoliv prozatím definovat územní voličskou podporu. Strana se do této doby samostatně zúčastnila pouze voleb v roce 2009 a z toho, nelze prozatím vyvozovat žádné obecně platné závěry. Jsme tedy nuceni vyčkat do dalších voleb a pak se pokusit tuto volební podporu určit.

Závěr

Záměrem naší práce bylo prozkoumat parlamentní a regionální volby v Belgickém království v letech 1999-2010 a určit zde oblasti se stabilní volební podporou. V průběhu naší práce jsme z původních 14 zkoumaných politických stran zúžili výběr na konečných osm. U kterých jsme se hlouběji zaměřili na jejich územní volební podporu. Jedná se o tyto strany Sp.a, PS, Open VLD, MR, CD&V, CDH, VB a N-VA. Územní volební podporu těchto stran jsme určovali pomocí vlastních volebních map, do kterých jsme umísťovaly volební zisky jednotlivých stran dostupných z belgických volebních serverů.

Belgické volební servery jsou velice nepřehledné dlouhodobě neaktualizované a nacházejí se na několika různých internetových stránkách. Samotné nalezení těchto stránek je poněkud složité, protože dostat se tam oficiální cestou přes stránky <http://www.belgium.be/> je skoro nemožné. Takže musí člověk volit alternativní cesty.

Zjistili jsme, že všechny výše zmíněné strany až na Sp.a mají určitou stabilní volební podporu, jak ve volbách federálních tak v regionálních. Proto jsme se v naší práci museli na územní volební podporu zaměřit podrobněji.

Rozhodli jsme se zaměřit za prvé, ve kterém z regionů mají strany stabilnější a větší volební podporu. Za druhé zda strany se stejným ideologickým základem mají stejné volební zisky. Za třetí, na podporu jednotlivých stran na federální a regionální úrovni zda je územně stejná nebo ne.

Po zhodnocení všech volebních map, které jsou v této práci dostupné, zjišťujeme, že silnější a větší volební podporu mají strany ve valonském regionu. Ve vlámském regionu, se podpora stran většinou soustředí do jednoho jediného regionu, jako je to například u Open VLD, nebo VB a nebo pokrývá celou oblast, jako je to například u CD&V. Zatímco ve Valonsku podpora prochází několika regiony.

Strany se stejným ideologickým základem nemají stejnou volební podporu. K tomuto zjištění se dá dojít pouze u srovnání liberální Open VLD a MR. Tyto strany zaznamenávají podobné volební zisky. Socialistická PS je nejsilnější valonskou stranou s pevnou územní podporou. Toto se ovšem nedá říci o vlámské Sp.a, která je mezi tradičními vlámskými stranami na posledním místě a vůči PS nemá ani pevně vymezenou územní volební podporu. podobná situace nastává při porovnání katolické CDH a CD&V. Kde je CD&V nejsilnější vlámskou stranou a CDH nejslabší valonskou. Z toho vyplývá, že žádná spojitost mezi ideologickým zázemím strany a jejími volebními zisky a podporou není.

Třetím bodem byla shoda volební podpory v parlamentních a regionálních volbách. Po srovnání všech dostupných volebních map dojdeme k závěru, na úrovni valonského regionu dochází ke shodě územní podpory v obou typech voleb. Samozřejmě že nikdy nepůjde o shodu 100%, ale ve většině volebních okresů dochází ve stejných volbách ke stejné územní volební podpoře.

Během našeho sledovaného období se zde objevují tři faktory, které ovlivňují územní volební podporu jednotlivých stran. Za prvé se jedná o působení nacionálně zaměřených stran na území Vlámka. Nacionálně zaměřené strany působící na parlamentní úrovni, kterými jsou VB a N-VA jsou pouze záležitost Vlámka na valonském území, se žádné podobné strany nevyskytují. Tento fakt částečně zkresluje srovnání podpory vlámských a valonských stran, jelikož podpora vlámských je právě snížena o zisk, který získaly tyto strany. V současnosti mají tyto strany za následek úbytek volební a tedy i územní volební podpory tradičním politickým stranám.

Za druhé je zde myšlena vládní krize, která v Belgii proběhla před volbami z roku 1999 a nečekaně tyto volby ovlivnila. Ve volbách propadla do té doby „neporazitelná“ katolická CD&V a nebyla poprvé od roku 1958 přizvána do vlády. A naopak tato situace umožnila vstupu do vlády jiným stranám a vytvoření nečekané koalice liberálové + socialisté + zelení.

A nakonec za třetí je zde problém se stranou N-VA, u které se nedá prozatím určit území se stabilní volební podporou. Strana se v námi sledovaném období zúčastnila pouze federálních voleb v roce 2003, kde získala jeden mandát. Následovalo období v letech 2004-2007 kdy do voleb kandidovala společně s katolickou CD&V a proto se nedá tato územní podpora použít, protože nevíme, kde kolik jaká strana získala procent. Po tomto období se zúčastnila již samostatně voleb v letech 2009 a 2010, ve kterých sice strana zaznamenala nečekaný volební úspěch, z těchto dvou voleb se nedá vytvořit představa o územní volební podpoře.

Belgické království, je z pohledu volební geografie velice zajímavá země, ale zaměření a rozsah této naší práce bohužel nedovoluje, se tomu tématu ještě více věnovat. Bylo by lepší se věnovat většímu počtu voleb, jelikož si nejsme jisti, zda období let 1999-2010 dokáže pojmut všechny důležité informace a zda tedy jsou závěry, ke kterým jsme v naší práci došli hodnověrné.

Seznam literatury a internetových zdrojů

Literatura a časopisy

1. Cabada, L. et al. (2006): *Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
2. Habáň, M. 2003): Federální volby v Belgickém království 2003. In: Politologický časopis, s. 303
3. Hulicius, E. (2006): *Belgie*, Praha, Libri.
4. Jehlička, P. – Sýkora, L. (1991): Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920–1990), in: Sborník ČGS 96, č. 2, s. 81-95.
5. Kunc, J. (2000): *Stranické systémy v re/konstrukci Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*, Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (Slon)
6. Pilet, J.-B., van Haute, E. (2008) The federal elections in Belgium. June 2007. Electoral Studies, s.1-5
7. Pink, M. (2005): *Současné přístupy k volební geografii*, in Fiala, P. – Strmiska, M. (eds.): *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*, Brno, CDK.
8. Říchová, B. (2009): *Belgické království*, in: Říchová, B. a kol.: *Komparace politických systémů*, Praha: Oeconomica
9. Říchová, B. (1999): *Belgické království*, in: Říchová, B. a kol.: *Komparace politických systémů II*, Praha: Oeconomica

Internetové zdroje

Všechny internetové zdroje ověřeny ke dni 9. 5. 2011

1. BBC. 2004 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3522367.stm>)
2. *Belgie.cz* (<http://www.belgie.cz/>)
3. *Belgische verkiezingsuitslagen*. 2008 (<http://www.ibzdgip.fgov.be/result/nl/main.html>)

4. *Bruxelles*. 2011 (<http://www.bruxelles.irisnet.be/a-propos-de-la-region/le-gouvernement-regional>)
5. *CDH* (<http://www.lecdh.be/>)
6. *CD&V* (<http://www.cdenv.be/>)
7. *De Redactie* (<http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/verkiezingen09/2.5323/1.615986>)
8. *Ecolo*. 1996(<http://web4.ecolo.be/>)
9. *Election 2007* (<http://verkiezingen2007.belgium.be/nl/>)
10. *Election 2009* (<http://verkiezingen2009.belgium.be/nl/>)
11. *Election 2010*
(http://elections2010.belgium.be/fr/cha/results/results_tab_CKR00000.html)
11. *Electoral geography*. 2007
(<http://www.electoralgeography.com/new/en/category/countries/b/belgium>)
12. *FDF* (<http://www.fdf.be/spip.php?rubrique110>)
13. *FN*.2010 (<http://www.fn.be/accueil.php>)
14. *Groen!*.2010 (http://www.groen.be/nieuws_1.aspx)
15. *Listy.cz*. 2004 (<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=045&clanek=050411>)
16. *MR* (<http://www.mr.be/index.phtml>)
17. *N-VA* (<http://www.n-va.be>)
18. *N-VA* (<http://www.n-va.be/over-n-va/geschiedenis>)
19. *Online Library* (<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9248.2009.00815.x/full>)
20. *PP* (<http://www.partipopulaire.be/pp/>)
21. *PS* (<http://www.ps.be/Source/Home.aspx?EntID=1>)
22. *Sp.a*. 2010 (<http://www.s-p-a.be/>)
23. *The free dictionary* (<http://www.thefreedictionary.com/cordon+sanitaire>)
24. *Týden*. 2007(http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/zpravy-z-absurdistanu/mazlenim-proti-rozpadu-belgie_30364.html?showTab=nejctenejsi-24)
25. *VLD* (<http://www.vld.be/>)

Seznam zkratek

Sp. a – Socialistische Partij Anders (Jiná Socialistická strana)

PS – Parti Socialiste (Socialistická Strana)

Open VLD – Open Vlaamse Liberalen en Democraten (Otevřená Vlámská Liberální a Demokratická strana)

MR – Mouvement Réformateur (Reformní Hnutí)

CD&V – Vlámská Christen-Democratisch en Vlaams (Křesťansko Demokratická Vlámská strana)

CDH – Centre démocrate humaniste (Humanistické demokratické centrum)

VB – Vlaams Belang (Vlámský zájem)

N-VA – Nieuw-Vlaamse Alliantie (Nová Vlámská Aliance)

Přílohy

Příloha č. 1: Regionální volby Brusel 1999, Francouzská jazyková skupina

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Mapa 23: Regionální volby Brusel 1999, Francouzská jazyková skupina

Příloha č. 2: Regionální volby Brusel 1999, Nizozemská jazyková skupina

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Mapa 24: Regionální volby Brusel 1999, Nizozemská jazyková skupina

Příloha č. 3: Regionální volby Brusel 2004, Francouzská jazyková skupina

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Mapa 25: Regionální volby Brusel 2004, Francouzská jazyková skupina

Příloha č. 4: Regionální volby Brusel 2004, Nizozemská jazyková skupina

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be>

Mapa 26: Regionální volby Brusel 2004, Nizozemská jazyková skupina

Příloha č. 5: Regionální volby Brusel 2009, Francouzská jazyková skupina

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://elections2009.belgium.be/fr/>

Mapa 27: Regionální volby Brusel 2009, Francouzská jazyková skupina

Příloha č. 6: Regionální volby Brusel 2009, Nizozemská jazyková skupina

Zdroj: vlastní mapa, data: <http://elections2009.belgium.be/fr/>

Mapa 28: Regionální volby Brusel 2009, Nizozemská jazyková skupina

Příloha č. 7: Zisk počtu mandátů ve federálních volbách

	1999	2003	2007	2010
Sp.a	14	23	14	13
Open VLD	23	25	18	13
CD&V	22	21	/	17
Groen!	9	0	4	5
Volksunie	8	/	/	/
VB	15	18	17	12
N-VA	/	1	/	27
FN	1	1	1	/
LDD	/	/	5	1
PP	/	/	/	1
PS	19	25	20	26
MR	18	24	23	18
CDH	10	8	10	9
Ecolo	11	4	8	8
CD&V – N-VA	/	/	30	/

Zdroj: Vlastní tabulka, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be/result/nl/main.html>,
<http://verkiezingen2007.belgium.be>, <http://verkiezingen2010.belgium.be/>

Příloha č. 8: Zisk počtu mandátů ve Valonských regionálních volbách

	1999	2004	2009
PS	25	34	29
MR	21	20	19
CDH	14	14	13
Ecolo	14	3	14

Zdroj: Vlastní tabulka, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be/result/nl/main.html>,
<http://verkiezingen2009.belgium.be/nl/>

Příloha č. 9: Zisk počtu mandátů ve Vlámských regionálních volbách

	1999	2004	2009
Sp.a	19	25	19
Open VLD	27	25	21
CD&V	28	/	31
Groen!	12	6	7
Volkunie	11	/	/
VB	20	32	21
N-VA	/	/	16
LDD	/	/	8
UF	/	1	1
CD&V – N-VA	/	35	/

Zdroj: Vlastní tabulka, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be/result/nl/main.html>,
<http://verkiezingen2009.belgium.be/nl/>

Příloha č. 10: Zisk počtu mandátů v Bruselských regionálních volbách, Francouzská jazyková skupina

	1999	2004	2009
PS	13	26	21
MR	27	25	24
CDH	6	10	11
Ecolo	14	7	16

Zdroj: Vlastní tabulka, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be/result/nl/main.html>,
<http://verkiezingen2009.belgium.be/nl/>

Příloha č. 11: Zisk počtu mandátů v Bruselských regionálních volbách, Nizozemská jazyková skupina

	1999	2004	2009
Sp.a	2	4	4
Open VLD	2	3	4
CD&V	3	/	3
Groen!	2	1	2
Volkunie	2	/	/
VB	4	6	3
N-VA	/	/	1
CD&V – N-VA	/	3	/

Zdroj: Vlastní tabulka, data: <http://www.ibzdgip.fgov.be/result/nl/main.html>,
<http://verkiezingen2009.belgium.be/nl/>

Příloha č. 12: Mapa Belgie, rozdělena dle regionů

Zdroj: <http://www.electoralgeography.com/new/en/category/countries/b/belgium>